HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgeloofd — voor zoolang de voorraad strekt — aan elk lid dat een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt.

Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage).

De kalender werd bewerkt en van foto's voorzien door den heer dr. W. G. N. v. d. Sleen te Haarlem en is in den handel voor *f* 3.50 verkrijgbaar.

De Britsch-Indische Conferentie.

III.

De verklaring, waarmede Mac Donald, den 19en Januari, de ronde-tafel-conferentie sloot, wilde een samenvatting zijn van de conclusies, waartoe de werkzaamheden hadden geleid. De conferentie besliste hierover niet bij stemming; besluiten werden er niet genomen, uit de beraadslagingen, gestelde eischen, uitgesproken wenschen of voorwaarden had de Labour-regeering ten slotte een kijk op de zaken gekregen, en de eerste minister zou nu uitspreken wat men als de grondslagen beschouwt voor het wetsontwerp dat nu aan het Britsche parlement kan worden voorgelegd, want, wij herinnerden er reeds aan, het parlement zal te beslissen hebben of aan Indië een nieuwe positie in het Britsche rijk zal worden gegeven en hoe deze dan in een grondwet zal worden vastgelegd.

Mac Donald omschreef die grondslagen zoo, dat aan Indië een positie wordt toegedacht overeenkomende met die van andere dominions. Ruime mate van zelfregeering met eigen verantwoordelijkheid, zoowel voor het Centrale bestuur, als voor dat der provinciën. Ook het uitvoerend gezag zal berusten bij de regeeringen. Voor de gouverneurs in de provinciën worden enkele bevoegdheden voorbehouden, voor buitengewone omstandigheden, het bewaren van de rust, het handhaven van de rechten van den openbaren dienst, het geven van waarborgen aan de minderheden. Dit voorbehoud mag de ontwikkelingskansen tot zelfstandigheid niet in den weg staan. Het is als overgangsmaatregel gedacht.

Voor den gouverneur-generaal is deze gedachtengang verder nog zoo uitgewerkt, dat alles wat landsverdediging, buitenlandsche betrekkingen en 's lands financieele positie betreft voor zijn verantwoordelijkheid blijft. Voor de toekomst wordt ook gedacht aan overdracht van deze bevoegdheden aan de Indische regeering zelf.

De vorstenstaten behouden hun eigen regeering.

De verhouding van de provinciebesturen en van de vorstenregeeringen tot het centrale gezag, tot den landvoogd en tot de Engelsche regeering moet, door onderlinge bespreking, in een scherpe omlijning worden vastgelegd.

Ook andere punten moeten in onderling overleg tot een beslissing worden gebracht, zoo b.v. de geschilpunten tusschen Hindoes, Mohamedanen, Sikhs. De Engelsche regeering ziet deze echter niet als dwarsboomen op den weg naar een gewenscht eindpunt, zij stelt zich beschikbaar tot het vinden van een goede oplossing.

Voor de wetgeving en het uitvoerend gezag der centrale federatie zouden, behoudens de vermelde bevoegdheden van den G. G., twee Kamers, met gekozen leden, worden ingesteld, en zouden door den G. G. te benoemen ministers hoofden van departementen worden.

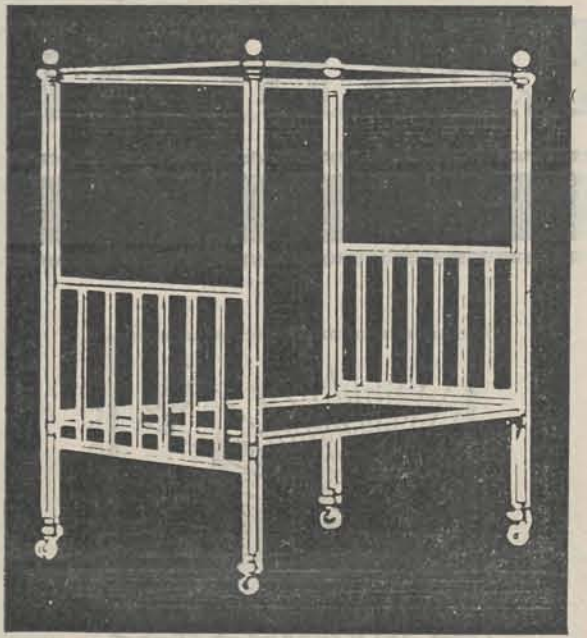
Wij zullen hier op deze punten, wier uitwerking vrijwel geheel op Westersche leest geschoeid is, niet verder ingaan. Alleen stippen wij nog aan, dat de bedoeling is voor de centrale regeering het Hoogerhuis van 150 leden, door de provinciale wetgevende vergadering te doen kiezen, met 6-jarige periodieke aftreding, terwijl de 200 leden van het Lagerhuis, met een zittingstijd van 5 jaren, rechtstreeksch zullen worden gekozen, door een beperkt kiezerskorps. Een evenredige vertegenwoordiging verdeelt vóóraf een aantal zetels over bepaalde groepen (Hindoes, Mohamedanen, a. a. z.) in de provincies. Voor de vorstenstaten zal ook ten deze een afzonderlijke regeling gelden.

De G. G. zal het recht hebben een wetsontwerp goed of af te keuren en naar de Kamers terug te zenden.

Vermelden wij nog dat de afscheiding van Birma als een uitgemaakte zaak wordt beschouwd.

Den weg kennende, die een voornemen heeft te doorloopen alvorens in een wetsontwerp omgezet te zijn, en de hindernissen indachtig, die een wetsontwerp te overwinnen heeft alvorens als wet afgekondigd te worden, kan men aannemen, dat, indien alles van een leien dak gaat, in elk geval *it is a long way.*

Is het lot van het ontwerp verzekerd? De Labourpartij beschikt in het Lagerhuis niet over een eigen meerderheid, maar de houding van de partijen schijnt er op te wijzen, dat zich voor deze aangelegenheid in beginsel een meerderheid aan de zijde van de tegenwoordige regeering zal plaatsen. In het Lagerhuis is de kwestie — niet het ontwerp — al twee maal aan de orde geweest en de stemming was gunstig. Maar als het ontwerp uitgewerkt is, kan de kijk op menige bijzonderheid wel anders worden. In het Hoogerhuis staan de kansen volstrekt niet gunstig. Wel hebben de conservatieve Lords Peel en Hoare zich naar de strooming der ronde-tafel-conferentie gevoegd, maar Lord Churchill heeft op zoo stellige wijze tegen hun inschikkelijkheid stelling genomen, dat hij zich van de partij heeft afgezonderd en reeds een campagne tegen

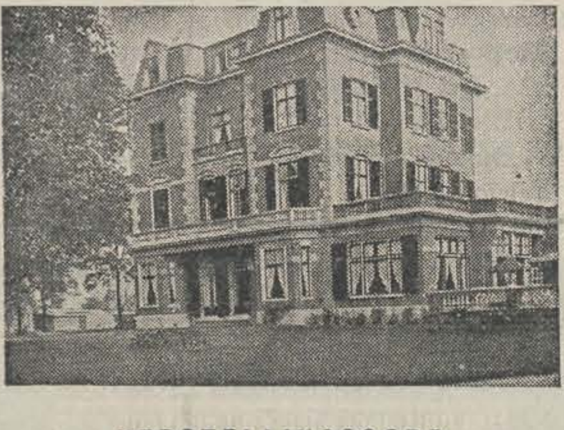

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

voor allen, die naar **Indië** vertrekken! Prijs vanaf *f* 21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURGWAL 65 5042
DEN HAAG - TELEFOON No. 110786
Aanbevolen adres door „Oost en West"

— HERSTELLINGSOORD —

„Huize Maria Emalia Dorrepaal"

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5549

Pension van Bijsterveld

Speciaal adres voor eerste klasse Familiën.
Bezuidenhout 48—50 — Den Haag
Chique appartementen met koud en warm
— stroomend water —
Prima keuken Privé Badkamers
Telefoon 771577 5613

LEIDEN

N.V. „MEUBELKUNST"

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren" Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabrikaat. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5484
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

Te vaak wordt alles zoozeer verzaakt voor het éene doel: geld te krijgen en kost dit zooveel inspanning, dat, wanneer men het eenmaal bezit, men niet genoeg adem meer heeft om er van te genieten. (De Zakenwereld.)

KAWEE'TJES

HILVERSUM

FIRMA D. BRANDSMA - HILVERSUM
Telefoon 1642 - GROEST 82a - Postrek. 32558
FABRIEK VAN METAALVERSIERING - VERNIKKELEN
BRONZEN - MOFFELEN - ZANDSTRAAL-INRICHTING
Rijwielwerk uitsluitend voor den handel 5366

Hotel, Café - Restaurant „Hof van Holland"
KERKBRINK — HILVERSUM
— Schitterende Terrassen — Garage —
Gerenommeerde Keuken 5422
— Groote en kleine zalen disponibel —

ROTTERDAM.

Huwelijksuitzetten.
Fa. BERN. CONRADS 5568
Groote Markt no. 8. — Tel. 11057. — **ROTTERDAM.**
Ind. Huwelijksuitzetten n. maat. — Vraagt prijscourant.

Familie Pension - Huize Wichter
HEEMRAADSINGEL 290a
ROTTERDAM Telefoon 33452
DINER-UITZENDING
Aanbevolen adres voor „Oost en West". 5442

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP"
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. AMERSFOORT.
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familiën.

Electro-Technisch en Werktuigkundig Bureau
B. SCHOOLEMAN 5543
v. Persijnstraat 19 Tel. 423 AMERSFOORT

AMSTERDAM

N.V. DE AMSTERDAMSCHE BOEKHANDEL
CEINTUURBAAN 151 P. C. HOOFTSTRAAT 125
Telef. 22004 Telef. 23517
Nederl., Fransch, Duitsch, Engelsch, Spaansche boeken. Steeds het nieuwste voorhanden. Catalogus op aanvraag gratis. Omgaande levering van School- en Studieboeken. 5515

Kunsthandel JACQUES AA
Vijzelstraat 105. — Telefoon 30798. — Amsterdam.
Origineele Schilderstukken, Etsen, Pastels, van bekende Meesters, w.o. Hobbe Smith—Garf, Versteeg, Martin Monnikendam etc. — Vakkundige, gratis verpakking voor de tropen. 5525

- Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen -
— **22660** Telefoonnummers **22669** —
Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.
Garages: Albert Cuypstraat 33—35 en Weesperplein 18.
AMSTERDAM 5489
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

Complete Meubileering
Arnold Houtschilt
Singel 283 - Amsterdam
5633

Keukenart. Haarden
Sinds 1826:
DAKE
DAMRAK-KALVERSTR.
AMSTERDAM
5423

Hotel-Restaurant „Terminus"
Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836
50 kamers met stroomend koud en warm water. — Centrale verwarming. 5557

DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER
Brink 85-86. Telefoon 198. DEVENTER
Kantoorboekhandel 5349
Vulpenpennen Schrijfmachines

B. WIELINGA - DEVENTER
KUNSTHANDEL — ENGESTRAAT No. 10
OMLIJSTEN VAN PLATEN, FOTO's ENZ.
5362

ARNHEM

GESCHER & KEMPER
Ketelstraat 36 ARNHEM Telefoon 25601
Complete Meubileering
5322

HEEMSTEDE

Stoom- Wasch- en Strijkinrichting
G. A. RHEE Jr. 5003
Bleekersvaartweg 55, Heemstede, - Tel. 28201

Pension „De Haven"
1e klasse Familie-Pension. Str. water, w. k.
Raadhuisplein 6 — Heemstede.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".
— 1 minuut van tramhalte — 5294

SCHIERMONNIKOOG

Op een der Noordzee-eilanden bestaat gelegenheid tot
opname van één of meer schoolgaande kinderen.
in een vrijz.-pred. gezin met kinderen. Toezicht op studie. Voeding vegetarisch. Brieven no. 5092 bur. van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

BREDA.

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Fa. Wed. J. A. WOUTERLOOD-DOESBURG
Nieuwe Ginnekenstraat 22 - BREDA
Telefoon 354 :-: Opgericht Anno 1885
WIJNEN - LIKEUREN - LIMONADES 5378
BINNEN EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD

FOTO-, KINO-, PROJECTIE-HANDEL
N. v. ZIJVERDEN Jr. 5380
KORTE BRUGSTRAAT 12 - BREDA - TEL. 486
HET ADRES VOOR AMATEURS

N.V. v/h Broese en Peereboom
Algemeene en Wetenschappelijke Boekhandel.
Electrische Drukkerij. Uitgave Bredasche Courant.
Advertentie-Bureau. — Ruime voorraad, snelle levering van alle gewenschte boeken en tijdschriften. 5377

FIRMA A. W. CANTRIJN
Electrische Meubelfabriek
VAN GOORSTRAAT 3 — BREDA
Begrootingen gratis 5375

RADIO „TECHNICA NOVA"
Wilhelminastraat 36 — Telefoon 1369
BREDA 5374

DORDRECHT

H. STUMPEL
DORDRECHT — BREDA
SCHRIJFMACHINES
5368 **KANTOORARTIKELEN**

Veel zakenmenschen denken, dat het heel flink staat te zeggen, dat ze buiten kantoortijd nooit over zaken denken, totdat ze merken, dat andere menschen, die altijd over hun zaken denken, hun over het hoofd gegroeid zijn. (De Zakenwereld.)

de voorgenomen Indische politiek heeft ingezet.

Aan het Labour-ministerie is ook geenszins een levensduur verzekerd, die de afwikkeling der Indische grondwet door deze partij veilig stelt.

In Engeland is de publieke opinie een factor waarmede rekening moet worden gehouden. Hetgeen men nu met Indië voor heeft wordt eigenlijk beschouwd als een loslaten van Indië. Uit nationaliteitsgevoel, uit economische overwegingen, uit drang tot behoud of uit eigenbelang zijn er velen, die zich tegen dit prijsgeven kanten. Tot nu toe spreekt dit zich, na de ronde-tafel-conferentie weliswaar niet sterk uit. Maar dit kan nog komen als Churchill zijn campagne doorzet.

In Indië is de sterkste partij, die welke men kan verpersoonlijken in „Gandhi" en die men in Indië als de Congrespartij aanduidt. Deze is afkeerig gebleven van de Londensche conferentie. Maar haar invloed heeft zich daar toch sterk doen gelden. Na afloop van die conferentie laat zij zich smeeken. De G. G., Lord Irwin, heeft een amnestie uitgevaardigd, waardoor Gandhi en vele volgelingen op vrijen voet zijn gesteld. De extremisten toonen zich hierdoor volstrekt niet voldaan.

De Congresleden zijn begin Februari te Allahabad bijeen geweest, de partij komt in Maart te Karatsji bijeen. Zij neemt tegenover de Londensche toezeggingen een afwachtende houding aan en blijft eischen en voorwaarden stellen. Zij volgt de oude tactiek van steeds maar meer vragen. Wat in Londen bereikt is, is haar eigenlijk meegevallen, maar niemand mag zich daar de eer van toekennen. Zij, de Congrespartij, vraagt meer, en wat er meer verkregen zal worden zal *haar werk* zijn, haar tot eer strekken, haar recht geven op erkentelijkheid en haar ook recht geven om de leiding op te eischen.

Deze manier van doen zal worden voortgezet, terwijl het parlement in Londen over het ontwerp-wet beraadslaagt.

Volgens een telegram van 7 Februari uit Nieuw-Delhi heeft het bestuur der Pan-Indische Mohamedaansche conferentie het plan voor een federale structuur van Indië al verworpen. Zal de conferentie als zij bijeenkomt met dit besluit van haar bestuur instemmen?

Zal een zoo weinig toeschietelijke actie in Indië de stemming in Lagerhuis en Hoogerhuis ten opzichte van het ontwerp gunstig of ongunstig beïnvloeden? En dan ook: zullen de andere dominions niet een stem in de beslissing vragen? Zuid-Afrika, Australië, Canada hebben Britsch-Indische onderdanen, en in verband daarmede reeds hun Britsch-Indische kwestie.

Had men te doen met een ontwerp-wet, waarvan gezegd kon worden: „mocht het verworpen worden, dan is de zaak van de baan", och, dan kon men gerust, zij 't in spannende belangstelling, afwachten hoe de kwestie beëindigd zou worden. Maar zoo staat 't in deze toch niet!

Reeds bij den aanvang van de ronde-tafel-conferentie sprak Mac-Donald uit: „De politiek van 1800 heeft afgedaan", een nieuw tijdperk werd voor Indië als aangebroken verkondigd. Daarna is dit in allerlei vorm en toonaard door hem en andere staatslieden herhaald. In Indië is men bezig het nieuwe voor te bereiden, ja reeds uit te werken en tot een begin van uitvoering te brengen. Bezadigde Indische woordvoerders hebben te Londen duidelijk gezegd: goedschiks krijgen, of kwaadschiks afdwingen.

Mocht het Britsche parlement het ontwerp verwerpen, of mocht een andere regeering het terzijde leggen, dan zal Indië daar tegen in verzet komen. En dan zal de Britsche overheersching daar niet alleen de Congrespartij tegenover zich vinden, maar geheel Indië.

Mocht Indië zelf in navolging van het bestuur der Pan-Ind. conferentie, de Londensche resultaten afwijzen, dan zullen de vertroebeling en de verwarring, die er reed heerschen, nog moeilijker tot normalen toestand te brengen zijn. Dan hebben allen erkend, dat er een groote verandering moet komen, en niemand heeft dan een mogelijke oplossing weten aan te geven.

De Nederlandsche staatsman zet zich hierbij tot peinzen.

Azië ontwaakt, Japan, Siam, China, Indo-China, Britsch-Indië, Nederlandsch-Indië maken allen dit groote gebeuren mee. Elk op zijn manier. Naar het zich laat aanzien heeft Nederland zijn bestuur over Indië zoo weten te voeren, dat Azië bij zijn ontwaken niet veel reden tot ontstemming heeft. In hoever dit meer als wijsheid, in hoever dit meer als geluk moet worden geprezen? deze vraag is van minder beteekenis, dan die: hoe het beleid verder in wijsheid te voeren, zonder te veel te rekenen op geluk?

Bij hetgeen voor Britsch-Indië de geschiedenis van den dag heeft gebracht, gaat dan de vraag verder naar: wat geeft die ondervinding te leeren, om de kans op geleidelijke ontwikkeling van de deelen van ons Rijk in de richting van zelfbestuur, met behoud van het Rijksverband, zoo gunstig mogelijk te stellen? Met het Britsche voorbeeld tot waarschuwing, heeft de Nederlandsche koloniale staatsman, met zekerheid wetende dat Azië wakker wordt, te overwegen hoe hij de nieuwe stroomingen in onze Oost te leiden heeft om Aziatisch Nederland een tevreden lid te doen blijven van de Rijkseenheid.

G. N.

De koloniale avond van de Fransche week in Amsterdam.

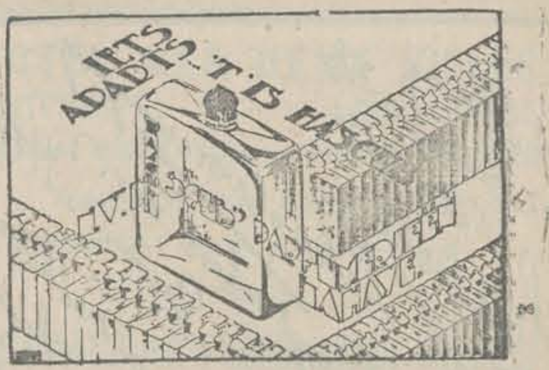
De afdeeling Amsterdam van de Alliance Française heeft bij het organiseeren van een Fransche week ook een avond aan de koloniën gewijd. Zij vond den heer Albert Lebrun bereid als spreker op te treden, de groote zaal van het Koloniaal Instituut werd te harer beschikking gesteld. Den 4en Februari stroomden velen ter vergadering. In de zaal was geen plaatsje onbezet, toen de spreker van den avond, met Mr. D. Fock — lid van den Raad van State, oud-minister van Koloniën, oud-gouverneur van Suriname, oud-gouverneur-generaal van N.-I., voorzitter van de Nederlandsche afdeeling der Parijsche koloniale tentoonstelling 1931 — binnen trad.

De heer Lebrun zou de Fransche koloniën bespreken in verband met hetgeen te verwachten is op de tentoonstelling te Vincennes, of, zooals zij algemeen genoemd wordt, te Parijs, die binnen enkele maanden zal worden geopend. Mr. Fock wees er in de inleiding tot dezen avond op, dat de spreker vele titels kan bijbrengen, die hem als den aangewezen persoon maken om de aanwezigen over dit onderwerp voor te lichten, zoo is hij, thans senateur, twee malen minister van Koloniën geweest.

De heer Lebrun had zich de uitvoering van de aanvaarde opdracht niet gemakkelijk gemaakt. Hij wilde in woord en beeld het geheele gebied van Frankrijk buiten Europa de revue laten passeeren: het reuzengebied van 12 millioen vierkante K.M.

Hij kon dus niet anders dan oppervlakkig glijden over de landen met zeer uiteenloopenden aard en graad van ontwikkeling, met zeer verschillend klimaat en voortbrengingsvermogen, met bewoners die vrijwel alle tijdperken van beschaving vertegenwoordigen. Hier en daar verlevendigde hij echter het algemeen overzicht door mooie landschappen, pakkende bijzonderheden, sprekende statistieken scherp te teekenen. En onafgebroken sprak hij in dien opgewekten toon, waardoor de Fransche voordracht zich zoo sterk onderscheidt van de Nederlandsche, die veelal te academisch, te eentonig blijft.

Zoo drukte hij groote bewondering uit voor hetgeen bereikt is in Algerië, die Fransche provincie over zee. Zoo teekende hij de groei van het gebied onder Fransche vlag in West- en Midden-Afrika tot een eenheid ongeveer zoo groot als Europa. Zoo sprak hij over en vertoonde tafereelen van de natuurvolken in het zwarte werelddeel, naast bewonderenswaardige kunstproducten en ver gevorderde beschavingsuitingen in Indo-China. Hij bracht ons naar Madagascar, het groote eiland, en naar de eilandjes in de West Boven den wind, en in Oceanië. Wij waren in de koloniën met eenledig bestuur: Martinique, Guadeloupe, Réunion, Guyana, St. Pierre en Miquelon, Fransch Indië, Madagascar, Somaliland, N. Caledonië,

Tahiti. Wij bezochten de meervoudige koloniën met samengesteld bestuur: Indo-China, W.- en Midden-Afrika. Reeds noemden wij Algerië, Tunesië en Marokko zijn protectoraten. Na den oorlog hebben de Volkenbondsmandaten: Togo en Kameroen het Afrikaansche gebied afgerond, en is Syrië, als oude bekende, onder Fransche leiding gekomen.

Wij vernamen wat Frankrijk in het meerendeel dier gebieden gedaan en bereikt heeft, vooral in de laatste kwart eeuw ter bevordering van den volkswelvaart en ter vermeerdering van het productievermogen. Aan de uiteenzetting der mogelijkheden van samenwerking tusschen Nederland en Frankrijk, speciaal tusschen de bestuurders van ons Indië en die van Indo-China, werden waardeerende woorden voor het Nederlandsch koloniaal beleid vastgeknoopt.

Dit alles werd ten beste gegeven ter aanmoediging van een bezoek aan de internationale koloniale tentoonstelling te Parijs, die van al het mooie en interessante een schitterende samenvatting belooft te worden.

De voorzitter van de afdeeling Amsterdam van de „Alliance Française" heeft met eenige hartelijke woorden de bijeenkomst gesloten.

Hij kon gerust de verzekering geven, dat de voordracht heeft medegewerkt om den trek naar Parijs, waarover men zich toch al niet ongerust behoeft te maken, nog te vergrooten.

Een nieuw boek over Indië

(„Palmen, Sumpf und Sonne")

door Dr. L. BALNER.

De schrijver is, naar wij vermeenen te weten, geen Duitscher, doch Oostenrijker, maar blijkt toch *dit* met sommige Duitschers gemeen te hebben, dat deze, nadat zij zich in Indië een goede positie verworven ,een behoorlijk kapitaal of pensioen verdiend hebben, na hun terugkeer in de „Heimat" bijna geen goed woord hebben voor het land, waaraan zij soms meer te danken hebben dan aan hun eigen vaderland.

Vele jaren diende Dr. Balner als militair geneesheer bij het Indische leger; het is dus begrijpelijk, dat hij in zijn boek voornamelijk beschrijft zijne ondervindingen, opgedaan bij de uitoefening van zijne geneeskundige praktijk. Het is echter jammer dat hij alleen spreekt van die ambtsuitoefening onder inlanders, en dan nog in het bizonder in zeer afgelegene oorden, in de „rimboe". Daarbij schijnt het vele wondermooie, het aangename, ruimere bestaan, dat Indië biedt, den schrijver te zijn ontgaan, althans zijne liefde en belangstelling niet of weinig gewekt te hebben. Evenzeer zwijgt hij over het mooie werk dat Nederland daarginds heeft gewrocht en nog steeds voortgaat te verrichten in het belang, zoowel moreel als stoffelijk van land en volk; een arbeid die steeds de bewondering gaande maakt van Nederlandsche en buitenlandsche reizigers, waaronder Koloniale specialiteiten van naam.

En dit alles is wel heel jammer, want iemand die met Indië totaal onbekend is, moet uit het hier bedoelde boek den indruk krijgen, dat het een land is zonder eenige aantrekkelijkheid, daarentegen vol afstootends; eene gloeiende hel, waarin de volbloed Europeaan zedelijk en lichamelijk verderft.

Behalve tegen het voorgaande hebben wij ook bezwaar tegen den titel. Beter geëigend zoude deze zijn: „Sumpf, Sonne und Palmen", want overal brengt de schrijver ons naar moerassen, vol kwalijk riekende modder, waarin rottende cadavers en planten een hevigen stank verspreiden ,eene walgelijke brei, broeiplaats van muskieten en ander ongunr gedierte en van malaria en andere ziekten.

Toevallig is het ons bekend, dat de schrijver o.a. ook de prachtige bergstreken op Java kent; hiervan echter geen woord. Geheel ongevoelig voor natuurschoon is hij toch blijkbaar niet, want wij zien hem eenmaal verrukt bij de aanschouwing van een tropischen maannacht, maar dat was alweer.... in de *moerassen,* aan de kust van Nieuw-Guinea! De felle tropische zon is voor hem niet de levenwekkende kracht, die het natuurschoon der tropen te voorschijn toovert, maar veelmeer de schepster van eene hel van hitte, die den mensch neerdrukt, afmat en versuft.

Over de palmen, die in den titel van het boek in de eerste plaats genoemd worden, vinden wij slechts eene enkele keer en dan nog maar terloops, iets gezegd.

Evenals de natuur, komt ook de mensch er niet al te best af. De zeer weinige Europeanen, die in het boek eene rol spelen, zijn gedegenereerd, drankzuchtig of verslaafd aan opium. In het gunstigste geval zijn zij kleingeestig en zonder belangstelling voor dingen, die boven den dagelijkschen levenssleur uitgaan. Van vloeken en jenever wordt nogal eens melding gemaakt.

Van de inlanders releveert de schrijver vooral hunne ondeugden (in zijne oogen): domheid, bijgeloovigheid, luiheid en diefachtigheid: de deugden, welke die menschen toch ook bezitten, blijven in het duister.

Om kort te gaan: het boek is in hooge mate éénzijdig.

Of het dus niet de moeite waard is het te lezen? Zeer zeker wel mits men steeds de eenzijdigheid in het oog blijft houden. Want *wat* de schrijver ons vertelt is zeer belangwekkend, en voor velen ook leerzaam; daarbij giet de auteur zijn stof in een aantrekkelijken vorm; zijn stijl is vlot, gemakkelijk te lezen; nu en dan verraadt een kort zinnetje, eene losse opmerking, dat het hem niet aan geest en humor ontbreekt.

Natuurlijk is in de schetsen waaruit zijn boek bestaat, in hoofdzaak de medicus aan het woord. Hij geeft ons een interessanten kijk op het mooie en zeer nuttige werk dat onze Indische geneesheeren op sanitair gebied ten bate van den inlander, zelfs in de meest afgelegen oorden, verrichten, een arbeid waaraan ook de sympathieke vereeniging „Simavi" (Steun in medische aangelegenheden van inlanders) hare beste, (maar nog steeds te zwakke) krachten wijdt.

Allervermakelijkst is het hoofdstuk „als Arzt im Dajakdorf", dat ons doet zien, welke curieuse opvattingen die menschen hebben over het wezen van de Westersche genees- en heelmethoden. Het zijn echte natuurkinderen en animisten.

Zeer humoristisch is ook de schets, getiteld: „ein Irrtum"; hierin is de hoofdpersoon een patiënt van den schrijver, een Chinees, die door een ieder geacht wordt zeer rijk te zijn, maar wiens vermogen, na zijn dood, blijkt voornamelijk uit schulden te bestaan. Wanneer hij merkt, dat de Europeesche dokter den zieke niet in zeer korten tijd gezond kan tooveren, laat deze, door welwillende kennissen, de meest uiteenloopende therapiën, Chineesche, Javaansche, Arabische, Hindoesche, op zich toepassen, met het natuurlijke gevolg, dat de man „in den grond" genezen wordt.

Het hoofdstuk „an der untersten Grenze" is bijna geheel gewijd aan de beschouwing der karaktertrekken en zelfs den levensloop van een aantal kampong-honden, die de schrijver diep in de binnenlanden van Borneo onder de oogen krijgt; het zijn de, iederen Indisch gast welbekende „g'adakkers", dieren zonder eigenaar die hen verzorgt, met schuwen blik en een onverzadelijken eetlust. Aan deze ongelukkige paria's wijdt de schrijver eene belangstelling, die bewijst, dat hij een warm dierenvriend en een scherp opmerker is.

In „auf entlegenem Posten" beschrijft onze dokter het eentonige bestaan op een militairen post in Borneo (natuurlijk alweer in een moeras gelegen). Het zeer ongezonde klimaat, de gruwelijke verveling door gebrek aan afleiding, het gedwongen bijeen hokken van een betrekkelijk gering aantal menschen in een beperkt bestek, veroorzaken er bisbilles, ruzies om de kleinste futiliteiten. Zeker, die toestanden bestaan inderdaad, maar aan wien de schuld? Toch niet alleen aan de plaats, maar stellig ook aan de menschen zelf.

Iemand, wiens geestelijke belangstelling niets meer omvat dan het gewone dagelijksche leven, wordt op den duur kleinzielig, maar goede lectuur die altijd en overal in Indië te krijgen is werkt die factoren tegen, niemand behoeft er geestelijk af te dalen. Daarbij, men kan zich op de een of andere liefhebberij toeleggen, die den geest frisch houdt en den tijd niet zwaar doet vallen. Ongelukkig de mensch die niet zich zelf weet bezig te houden.

Het bovenstaande zijn maar eenige grepen uit de door den schrijver behandelde stof. Moge ieder in Indië belangstellende er daardoor toe gebracht worden met het geheel kennis te maken. „Ich bin weder Schriftsteller noch Forscher" schrijft de auteur bescheiden in zijn inleiding. Of hij het laatste al of niet is, wagen wij niet uit te maken, maar een schrijver mag hij o.i. wel heeten, in elk geval dan toch een vlot en aangenaam causeur.

M. Ch. v. R. v. N.

—O—

Van Week tot Week.

Van Maandag 2 tot Zondag 8 Februari.

De plechtige herdenking van Van Speyk's heldendood op 5 Februari 1831, had evenals in Europeesch Nederland ook in Indië plaats, o.m. te Soerabaja en Batavia.

De zoutverkoop in de provincie West-Java bracht in Januari f 299.118 op tegenover in de overeenkomstige maand van het jaar 1930 f 300.876.

Blijkens Donderdag j.l. genomen luchtfoto's van den Merapi is sinds begin Januari de prop onveranderd gebleven. De groote veranderingen zijn bij de eerste uitbarsting in December ontstaan, toen vermoedelijk ook de top 100 meter lager is geworden. Het Centraal Merapicomité, heeft tot dusver meer dan f 200.000 ontvangen.

*In verband met de door teruggang van het ver*voer noodzakelijk geworden opheffing tegen eind Februari van den sneldienst der K.P.M. Batavia—Padang en met hierdoor mogelijk geworden bezuinigingen op de Palembanglijnen, kon de Rumphius worden opgelegd, terwijl de Paloppo spoedig volgt. Zoo goed als zeker zullen ook op andere trajecten, waar het vervoer sterk terugliep, diensten worden ingekrompen.

*Het besluit van den president van Cuba tot be*perking van de suikerproductie is den 2den Febr. j.l. van kracht geworden. De productie wordt beperkt tot 3.122.000 Spaansche tonnen, hetgeen tegenover 1930 een beperking van 33 pct. beteekent. De export naar de Vereenigde Staten wordt gebracht op 2.577.000 ton, die naar de anderen landen op 395.000 ton.

Naar verluidt blijft de Ned.-Indische Landbouw-Mij. haar standpunt tegen de overeenkomst van de V.I.S.P. met Chadbourne handhaven. Haar aanhang is echter sterk afgenomen als gevolg van kleine door den heer Hartman gehouden conferenties, waarin de voordeelen der beperking worden uitgelegd. Men verneemt van bevoegde zijde, dat de Indische regeering steun zal verleenen aan de plannen van den heer Van Aalst betreffende uitvoerlicenties, conform de reeds in 1917 overwogen maatregelen toen de suikerindustrie zelf aan de regeering steun vroeg.

*Op 7 dezer is te 's-Gravenhage opgericht de Ver*eeniging van Java Suiker Ondernemers ter Quoteering der uitvoeren bij Internationaal Contract (Visoco), welke vereeniging zich, kort gezegd, ten doel stelt om overeenkomsten als het plan-Chadbourne met het buitenland aan te gaan en de consequenties daarvan te regelen.

Het bestuur der vereeniging is als volgt samengesteld: mr. W. G. F. Jongejan, voorzitter; mr. A. W. Hartman, onder-voorzitter; Nederlandsche Handel-Mij., Handelsver. „Amsterdam", Koloniale Bank, Cultuur-Mij. der Vorstenlanden, Suikercultuur-Mij., Mij. t. expl. der S.O. Karang-Soewoeng, Adiwoeng, Adiwerna & Djatibarang, Mij. t. expl. der S.O. Sentanen Lor, Brangkal & Dinoyo, Ver. Klattensche Cultuur-Mij., Cultuur-Mij. Wonolangan, Mij. t. expl. der Cultuurondernemingen van E. Moormann & Co., Cultuur-Mij. „De Maas", Kartasoera Cultuur-Mij.; secretaris van het bestuur: jhr. mr. H. A. Quarles v. Ufford.

Ofschoon eene beslissing, of de regeering bereid is het plan-Chadbourne te helpen ver-

wezenlijken, nog dient te worden afgewacht, was de oprichting van deze vereeniging — aldus het communiqué — noodzakelijk, teneinde tegen dien tijd in alle opzichten gereed te zijn en intusschen een orgaan te hebben voor besprekingen met de regeering, met Java-Suikerfabrikanten en met het buitenland.

Den 31sten Januari j.l. werd te Den Haag opgericht de „Vereeniging Indië—Nederland, die zich ten doel stelt, de bevordering van de harmonische ontwikkeling van de Indiën, binnen het Rijksverband en onder Nederlandsche leiding.

Tot voorzitter werd gekozen het oud-lid van den R. v. N.-I., A. M. Hens. Verder zijn als leden van het hoofdbestuur aangewezen de heeren: dr. J. F. A. Buffart, mr. S. Cohen Fzn., C. J. Feith, mr. dr. H. H. A. van Gijbland Oosterhoff, mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, W. Inden, M. B. van der Jagt, D. Keus, A. R. Kuipers, J. H. Nieuwenhuys, M. C. Perk, jhr. ir. J. C. van Reigersberg Versluys, prof. dr. J. I. J. M. Schmutzer, H. N. A. Swart, C. G. Vattier Kraane en R. Zuyderhoff.

Blijkens het antwoord der regeering op de vraag van het Volksraadslid Kan inzake de voor Chineezen kwetsende strafregels, op de Mlatenschool te Semarang opgegeven, is de betrokken onderwijzeres, wegens haar ernstig gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en gemis van paedagogisch inzicht op aandrang der regeering uit haar betrekking ontslagen.

Verschenen is de M. v. A. over de Indische begrooting, waarin de hoofdlijnen van 's Ministers koloniaal beleid ondubbelzinnig tot uiting komen en die getuigt dat een doelbewuste hand aan het roer staat. Van praktische waarde wordt dan ook verstoken geacht, voor het oogenblik, bespiegelingen over het „naaste doel" der Koloniale politieke richting, waar er geen verschil van gevoelen kan bestaan over die richting zelve n.l.: dat binnen de eenheid des Rijks de zelfstandigheid van Nederlandsch-Indië worde bevorderd naar de mate waarin Indië zelf toont politieke verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Verder verklaart deze bewindsman o.m. uitdrukkelijk: dat overeenstemming tusschen den minister van koloniën en den landvoogd ten aanzien van het te volgen regeeringsbeleid volstrekt noodzakelijk is en dat dit beleid in blijvende mate behoort gericht te zijn op handhaving van het Rijksverband.

In den Volksraad is de behandeling van de aanvullingsbegrooting nog aan de orde, die in vele opzichten, onder de huidige gecompliceerde omstandigheden, van buitengewoon belang is, zoowel op zich zelf als wegens hare toekomstige behandeling in de Staten-Generaal. De veelheid der gewichtige vraagstukken, welke reeds onderwerp van discussie uitmaakten, verhindert echter het exerpteeren binnen de grenzen eener beperkte rubriek.

Een voor scheepsgezagvoerderskringen belangrijk vonnis werd den 7den j.l. te Soerabaja geveld. De Raad van Justitie veroordeelde den gezagvoerder van het s.s. Tjibadak der J. C. J.-lijn wegens overtreding van de ordonnantie op de verdoovende middelen tot een geldboete van f 50, waarbij is overwogen dat rechtens is komen vast te staan, dat de verboden toestand aanwezig was toen beklaagde gezagvoerder was, terwijl naar het oordeel van den Raad de gezagvoerder niet gegaan is tot de grens van het mogelijke om de aanwezigheid van opium te voorkomen. Bovendien had beklaagde geen speciaal bevel gegeven aan de officieren, terwijl ook de genomen maatregelen niet werden gecontroleerd.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Kodi Kaïns en Ind. Koper.

In de toonkamers en voor het uitstalraam van „Boeatan", Heulstraat 19, te 's-Gravenhage, is thans een speciale tentoonstelling van blauwe Ikatweefsels en Indonesisch Koperwerk uit verschillende deelen van den Archipel.

Weefsels, waarvan de hoofdtoon blauw is, in verschillende schakeeringen, verkregen door het meer of minder keeren indompelen der garens in de indigo verfstof, zijn betrekkelijk zeldzaam. Ze zijn voornamelijk afkomstig uit de groep der Timoreilanden. Katoenen *Sarongs* (vrouwenrokken) en *selimoet's* (dekens of omslagdoeken), waarvan de mooi gestyleerde versieringsmotieven, aan de inheemsche dieren- en plantenwereld ontleend, aangebracht zijn door het *Ikat-procédé* (uitsparing, door gedeeltelijke afbindingen der draden) op de vrij grove, soms eigen gesponnen scheringdraden, echte volkskunst, die juist door haar rhytmische eenvoud in kleur en versieringswijze zoo bekoorlijk is, ook voor den kunstgevoeligen Westerling.

De *nilo* (indigo-plant) wordt daar nog veel gekweekt, om als de diepste en fraaiste blauwe verfstof te worden gebruikt. Om het mooie kleureffect te verkrijgen, worden de op het scheerraam gespannen draden op die plekken, welke voor de verfstof gespaard moeten worden, met reepjes plantenvezel zoo stijf mogelijk omwonden. Onder die afbindingen behoudt het garen zijn natuurkleur, roomkleurig wit, en de rest wordt bij de eerste onderdompeling in de indigo, licht-blauw gekleurd. Op die plekken, welke deze licht-blauwe kleur moeten behouden, worden de draden na droging omwonden; bij de tweede indompeling wordt de rest donkerder blauw enz., totdat na ettelijke vervingen de dan nog onomwonden gebleven gedeelten een diepe zwart-blauwe kleur hebben. Ter verlevendiging der doeken worden vaak kleine stipjes of strepen in bruine, gele of roode kleur aangebracht, zooals bij de meeste weefsels te zien is, o.a. op die van Timor, Savoe en West-Soemba. Laatstgenoemde, de *Kodi-Kaïns*, in den vorm van groote *selimoets*, zijn bijzonder mooi, doch helaas vrij zeldzaam geworden.

Op de ikat-tentoonstelling door „Boeatan" jaren geleden in de groote zaal van „Hotel de Witte Brug" te 's-Gravenhage gehouden, bevond zich onder de pracht-collectie Soemba-doeken van den heer *L. Maurenbrecher* zulk een doek en wij vernamen van hem, dat in 1913, toen hij op West-Soemba was er daar te Waikeboeboek slechts *één man* (wel eigenaardig, daar toch het weven algemeen een vrouwelijk handwerk is) was, die deze Kodi-doeken vervaardigde. Wij weten niet, of deze weefkunstenaar nog in leven is, doch veronderstellen, dat hij sedert zijn kunstarbeid aan leerlingen heeft onderwezen, waardoor ook kunstliefhebbers hier thans nog in de gelegenheid zijn die mooie weefsels te koopen. Ze zijn bijzonder geschikt voor tafelkleeden, wegens hun afmeting en duurzaamheid en omdat de gedempte, fijne kleur in bijna iedere omgeving past.

De familie Maurenbrecher, die dikwijls van woonplaats veranderd is, heeft reeds sinds 1912 zulk een Kodidoek als tafelkleed in gebruik, die altijd even mooi doet, daar ze ook goed gewasschen kan worden.

„Boeatan" is zoo gelukkig er thans enkele exemplaren rijk te zijn, wil deze gaarne aan belangstellenden toonen en tegen een zeer billijken prijs verkoopen, ten bate van de bevordering der Indonesische volkskunst.

Op de daar eveneens tentoongestelde collectie Indonesisch koperwerk hopen wij een volgende keer terug te komen.

Drie schetsen uit het Indische leven.

Zeker met velen de verzuchting beamende, door den heer Borel onlangs in „Het Vaderland" geuit: dat er zoo weinig goede boeken over ons Indië geschreven worden, verheugen wij ons over de verschijning bij de „Hollandia Drukkerij" te Baarn, van een drietal schetsen onder den titel *Tjo*, „een brokje

Indo-leven", door *P. J. d'Artillac Brill*, die zijn stof volkomen beheerscht, al mag dan ook zijn stijl niet tot die der moderne litteratuur worden gerekend. In goed Hollandsch geeft hij een zuiver beeld van verschillende toestanden in de binnenlanden van Nederlandsch-Indië, zooals die, naar hij in een voorwoord schrijft, omstreeks 1900 waren, maar waarvan er, naar onze meening, ook heden ten dage nog vele voorkomen en aan den doorsnee Nederlander hoegenaamd niet bekend zijn; om maar één voorbeeld te noemen: die betreffende de spoorwegwereld.

In het tijdschrift „Spoor- en Tramwegen", waarvan schrijver een vaste medewerker is, wordt er dan ook terecht de aandacht op gevestigd, met de woorden:

> „De schrijver, met zijn diepgaande kennis van het leven der Indo's, is er in geslaagd het dagelijksch gebeuren in die belangrijke bevolkingsgroep duidelijk en belangwekkend te beschrijven. Wij twijfelen niet, of vele spoormannen zullen het boek met belangstelling lezen".

Ook door *H.t.* wordt het boek in „De Indische Gids" van Januari j.l. zeer geroemd:

> „Met „Tjo" wordt — volgens den schrijver — aangeduid de Indo (sinjo), die door leefwijze en spraak dichter staat bij den Inlander dan bij den volbloed Europeaan in Indië, en de omslag toont een goed gelijkende teekening van een dergelijk type.
>
> Het boek (155 blz.) bevat 3 verhalen, waarin „Tjo" o.i. zeldzaam juist in zijn doen en laten is afgebeeld. Zoon van een arme brave Indo-weduwe, die als klerk zich verlieft op een actrice van een Inlandsche komedie-stamboel, om harentwille een valsche chèque uitschrijft en daarvoor veroordeeld wordt.
>
> Daarnaast andere typen, die uit het leven gegrepen kunnen heeten. De simpele volbloed-Europeaan, niet-Nederlander, tokohouder in het binnenland, Manusje van alles.
>
> De jonge Indo-deugniet, die overdag in een zaak werkt en 's avonds de Den Juanrol vervult op 't tooneel van een Maleisch komedie-ensemble.
>
> De Amboneesche oud-militair met Europeanen gelijkgesteld en daarom even trotsch op zijn Europeesch kind (van een Inlandsche moeder) als op zijn orde voor Moed en Trouw. De solide ouderwetsche Chineesche koopman, die — indien daartoe door de autoriteit aangezocht — flink in zijn goed gevulde beurs tast voor een heldadig doel. Zijn Hollandsch sprekende zoon, dandy, die meer op Indo-meisjes let dan op zijn zaken. De Inlandsche gestrafte, die bij den arbeid aan de stadswegen zonder voldoende toezicht de politie en het bestuur belachelijk maakt en zonder betaling in de waroeng (gaarkeuken) zich te goed doet enz. enz.
>
> Niet alleen het Indoleven en dat van Inlandsche bedienden is goed weergegeven. Datzelfde geldt voor de samenleving van beschaafde volbloed-Europeanen op een kleine binnenplaats.
>
> Resumeerend constateeren wij, dat vooral het leven in het binnenland van Java omstreeks 1900 met talent is beschreven en aangezien dit soort boek zeldzaam is, voorziet „Tjo" in een werkelijke behoefte".

O.i. taxeert de heer *H. Borel* de *totok*-lezer in Nederland véél te hoog bij zijn veronderstelling, dat deze zelfs de door oud-Indischgasten meest gebruikte Maleische woorden zou kennen. Als dit waar was, dan zouden de Nederlanders over het algemeen beter op de hoogte zijn van Nederlandsch-Indië. Dan zou b.v. een Kamerlid niet hebben kunnen spreken van „het eiland Atjeh". Wij deelen het oordeel van *S. A. Reitsma* bij diens Boekaankondiging in de j.l. December-aflevering van „Tropisch Nederland":

> „De talrijke specifiek Indische uitdrukkingen worden door noten aan den voet der bladzijden verklaard. Werkt dit wel eens storend voor den ter zake kundige, daar staat tegenover dat het boek nu ook begrijpelijk wordt voor den Nederlandschen lezerskring. Wij twijfelen niet, of de pennevrucht van den heer *d'Artillac Brill* zal zijn weg op de boekenmarkt wel vinden."

En de *totok-recensent* van *Haarlems Dagblad* schrijft dan ook 7 Januari j.l., o.m.:

> Uit een en ander hebt ge den auteur reeds als een bescheiden en accuraat man leeren kennen die zonder sier of opschik, en blijvende aan den buitenkant der dingen, op volkomen kunstlooze wijze ons weet bezig te houden met de lotgevallen en levenservaringen van Tjo, en met toestanden in de Indische samenleving. Als we nauwkeurig 's Heeren Brill's verhaal volgen, hebben wij aan het slot een aardig mondje Maleisch geleerd, ons bij wijlen kostelijk geamuseerd.
>
> Oud-Indisch gasten, zullen, stel ik mij voor, aan dit boek smullen, en ik zou niet graag verzuimen hun aandacht er op te vestigen.

Laat ons hopen, dat ook vele *totoks* dit boek ter hand zullen nemen, om op de hoogte te komen van Indische toestanden. Zij zullen van de lectuur zeker geen spijt hebben en voor den heer d'Artillac Brill moge het een aansporing zijn om op den ingeslagen weg voort te gaan.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Hollandsche luchtvaart.

De *Java-Bode* (31/12) maakt melding van een artikel in de „Straits Times", waarin in overweging werd gegeven, om *een vliegdienst tusschen Java en Port Darwin* door de Hollanders te laten onderhouden. Volgens de *Java-Bode* (3/1 „Hollandsche luchtvaart") blijft het Engelsche vliegwezen teleurstellen. In Engelsche bladen wordt de Hollandsche organisatie als voorbeeld gesteld, de dienst op Singapore werkt met een regelmatigheid, die daar bewondering afdwingt, de Gouverneur van de Straits sprak bij zijn bezoek aan Ned.-Indië met de grootste waardeering over de luchtreis naar Java, in het Hollandsche toestel. De laatste schakels in de verbinding Londen-Australië, die het, dank zij den Hollanders, mogelijk maakt dat *een brief uit Londen in elf dagen te Batavia* bezorgd wordt, het laatste traject, waarbij het belang van Nederland betrekkelijk gering is, gesteld als het wordt tegenover het Engelsche, zal door Hollanders bevlogen moeten worden. Van Engelsche zijde komt dit voorstel, en al mocht de toekomst dezen dienst in andere handen leggen, het publiceeren alleen van het denkbeeld, is een succes, dat de *K. L. M.* zich niet had durven hopen. Holland is slechts een klein land en het aantal Hollanders betrekkelijk gering, maar juist daarom geeft het zulk een groote voldoening eigen landgenooten iets te zien volbrengen, waar anderen niet in die mate in staat toe bleken. Bij elke aankomst van een toestel op Schiphol of Tjililitan trilt een gevoel van voldoening door ieder, die slechts iets begrijpt van de bezwaren, welke overwonnen moesten en nog moeten worden, om een machine in den voorgeschreven tijd behouden binnen te brengen. In den grooten internationalen wedstrijd ligt Holland in de lucht in het eerste gelid. En waarlijk niet alleen daar. Het te weinig spreken over eigen daden heeft ook een slechten kant, het groeien van een gezond zelfvertrouwen kan er door belemmerd worden.

De *Deli Crt.* (5/1 „De Rott. Lloyd") bericht dat in den loop van 1931 de 14-daagsche maildienst op Ned.-Indië met zes motormailschepen zal worden onderhouden. Door gebruik te maken van de Lloydrapide zullen de passagiers en de mail het traject Rotterdam-Marseille-Batavia *in drie weken* kunnen afleggen.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (30/12, blz. 20 „Langs den luchtweg", H. Martin), de *Deli Crt.* (5/1 „Geen telefoongesprekken van Deli met Holland") en *De Sum. Post* (7/1 „Dure telegrammen" van Nederland naar Indië).

Oud en Nieuw.

De Loc. (31/12, blz. 33) bespreekt de gebeurtenissen in het afgeloopen jaar. De oorzaken van onheil over de geheele wereld ziet wel ieder redelijk mensch. Wat baat echter het inzicht, als iedere remedie zonder resultaat blijft, en de rede geen redding brengt? In *Ned.-Indië* vindt men oorzaken minder dan *gevolgen*. Het jaar 1930 bracht *verdriet en verlies*. Verlies van fortuin voor zeer velen, die een in jarenlangen arbeid vergaard vermogen zagen verschrompelen. Verlies van zekerheid, voor hen wier spaargeld eens pensioen vervangen moet. Verlies van inkomen voor talloos velen; verlies van bestaansmiddelen tenslotte voor het toenemend aantal dergenen, die ontslagen werden. Binnen de landsgrenzen liggen de gevolgen van wat zich in de wereld rondom voordoet. Men heeft kennis kunnen nemen van wat de deskundigen op ieder gebied hebben verteld: overproductie en prijsverval van rubber, koffie, tin en vele producten; teruggang van vervoercijfers bij spoorwegen en scheepvaart; duistere suikersituatie; een boekverlies van drie milliard op Nederlandsche en Ned.-Indische fondsen; sterke depressie in import en export; teruglooppende welstand en koopkracht der bevolking; ernstige tekorten op de begrooting en dreigende ontwrichting der landsfinanciën. Minder dan ooit weet men wat de toekomst brengen zal. Nochtans kan men het oog niet sluiten voor *de lichtzijden, die juist in Indië te bespeuren zijn*. Vergeleken met vrijwel ieder land ter wereld, verkeert Ned.-Indië, verkeert met name de bevolking van Ned.-Indië, in een gunstigen toestand. Werkloosheid in een omvang, zooals men die elders kent, bestaat in Indië niet. Het lage volksinkomen ten spijt, vindt men de scherpere vormen der armoede zelden. De toename van misdadigheid en zedenverwildering, die in het Westen voorkomt; de ordeloosheid en de anarchie, welke sommige Oostersche landen geeselen, kennen wij niet; en wanneer straks de cijfers der volkstelling levende vormen voor ons worden, zal men een beeld verkrijgen van zestig millioen menschen, **ordelijk levend en goed bestuurd** — aan wie de hardheid der tijden niet voorbijgaat, maar die nochtans daartegen weerbaarder zijn dan menig ander volk. Lichtpunten zijn daarin mede, dat de scherpe conflicten worden verzacht en een streven tot toenadering merkbaar is. Men leerde het veldwinnend extremisme als onwettige en strafbare beweging kennen en terwijl zeker moet verwacht worden, dat het een poging tot herwinnen van de overmacht op de Inlandsche beweging zal doen, staat daartegenover de zekerheid, dat eenerzijds een toenemend aantal Inlandsche ontwikkelden de noodzaak van samenwerking inziet, anderzijds de Overheid in staat blijkt de ongeletterde bevolking tegen het misdadig drijven van extremisten te beschermen. De taak dezer Overheid is zwaarder dan ooit. Zal een verdere daling op de wereldmarkt Indië treffen? Zal de suikerindustrie voor zware jaren staan, het herstel der rubbercultuur uitblijven, de andere cultures met verlies werken? Zullen import en export verder dalen en zullen de landsinkomsten zoozeer verminderen, dat scherper bezuiniging onvermijdelijk wordt? Men moet het vreezen. Goede arbeid gaat echter niet verloren. *De Loc.* blijft gelooven in de kracht niet alleen van hen, die Indië gemaakt hebben tot wat het is; in de veerkracht en den weerstand niet alleen, welke deze samenleving kenmerkt en haar sterk maken voor slechte tijden, maar ook in die andere krachten, in den goeden wil, het zelfvertrouwen en in het gevoel van saamhoorigheid, welke zich juist in tijd van tegenspoed doen gelden. Die krachten werkten hier voorheen; zij werken hier ook thans. *Eendracht, arbeid en vertrouwen* worde Ned.-Indië voor het komend jaar toegewenscht.

Wij verwijzen naar de *Deli Crt.* (6/1 „De Koloniale Werkers associatie"; 2de bl. „Wat brengt 1931?"), de *Java-Bode* (31/12 „Het Jaar, dat voorbij ging"), het *Soer. Hbl.* (27 en 29/12 „Gemeentebureaucratie"; 22 en 23/12 „Vad. Club"), het *Bat.-Nwsbl.* (31/12 „Jaareind") en *De Loc.* (31/12, blz. 34 „Drie milliard"; „Veel geluk").

Wisselwerking.

Engeland heeft onnoemelijk veel aan *Britsch-Indië* geschonken, doch is er niet in geslaagd zich eene plaats in het hart dier millioenen te veroveren. Naar Engelsch inzicht is het leven in Br.-Indië minderwaardig. Deze opvatting moet in den huidigen tijd — n.h.o. van het *Soer. Hbl.* (30/12, 2de bl. Z.) — de geschiktheid tot het heerschen over Indische volken belangrijk ver-

minderen. Duidelijk uitgesproken geringschatting van land en volk, dat men regeert, wekt zóó sterk reactie, dat tenslotte het sentiment der Indische volken de verstandelijke waardeering van het vele goede, dat Engeland bracht, te niet doet. Met trots kan Engeland wijzen op koloniaal werk van de eerste orde. Overeenkomstig de Engelsche opvatting, is de Engelsche gemeenschap in Indië zeer klein; de civiele administratie telt slechts 12.000 Engelschen op 1.500.000 ambtenaren en beambten. In Br.-Indië wonen op 320 millioen Indiërs 21.780 volwassen Engelsche mannen, die niet in Gouvernementsdienst zijn, en slechts een klein deel daarvan blijft voor goed in Indië hangen. De vestiging van den Engelschman in Br.-Indië is niet afgerond en geperfectionneerd als de Europeesche maatschappij in *Ned.-Indië*. Hier is *eene Westersche samenleving*, welke gestadig groeit en zich perfectionneert. Zij is een goede representante van de Hollandsche maatschappij in het oude land zelf. Zij kan grooten invloed uitoefenen op de gevoelens der Inlandsche bevolking; zij kan eene stemming van waardeering en wellicht van sympathie aankweeken, welke in Br.-Indië wordt gemist. Zij getuigt, alleen reeds door haar bestaan, van genegenheid voor dit land en zijn volk; zij, die Java en zijn bevolking minachten blijven er, uitzonderingen daargelaten, niet langer dan strikt noodig is. Zoo is zij van zeer groote beteekenis en zij plaatst *de kwestie der onderlinge verhouding* in eene geheel andere sfeer dan waarin deze in *Br.-Indië* staat. Ongetwijfeld zit in de eensgezindheid der Br.-Indische leiders, waar zij staan tegenover het Britsche gezag, een moeilijk te schatten kwantum sentiment, berustend op de weinige sympathie voor den Brit. Wanneer men dit weet, zal men er rekening mee moeten houden, dat de resultaten der rondetafel-conferentie, zoodra zij in de practijk worden gerealiseerd, zullen tegenvallen. Het sentiment, dat nu zeer belangrijke gemeene deeler is, verliest na terugdringing van den Engelschen invloed, zijn bindend vermogen. Dan leven de onderlinge tegenstellingen weer op en veel waarnaar thans met groote eensgezindheid wordt gestreefd, zal tot object van twisten worden. De vaststelling van den toekomstigen status van Br.-Indië ter rondetafelconferentie is het allergemakkelijkste deel van het groote probleem. Wanneer het anti-Engelsche sentiment als factor bij de Br.-Indiërs is uitgeschakeld, blijft men zitten met de realiteit. En alleen deze zal bewijzen, waartoe Br.-Indië inderdaad geschikt is.

Onderwerpen van internationalen of interkolonialen aard treffen wij aan in: *De Loc.* (30/12, blz. 27 „Java in Manileensche oogen") de *Java-Bode* (31/12, 2de bl. „Het communisme in Amerika"; 2 en 5/1 „Het nationalisme in Br.-Indië"; 2/1 „Om den Pacific"; 6/1 „De Nederlanden der 17de eeuw", prof. Huizinga; 2de bl. „Afghanistan"), het *Soer. Hbl.* (31/12 „Revue"; „Het fascisme"; „Het ergste is niet altijd zeker"; „Het land der twee rivieren"; 3/1 „Oude idealen" in Rusland; „Br. uit Engeland"; „Het land der twee rivieren") en de *Deli Crt.* (8/1 „Genève's handelsconventie").

Cultuurbelangen.

Het *Soer. Hbl.* (29/12) toont met cijfers aan hoe weinig een gedwongen *winstparticipatie door winstaandeelkassen* van invloed zou zijn op *het inkomen der Inlandsche Bevolking op Java.* Omstreeks 25 millioen inwoners zijn betrokken bij den Inlandschen landbouw; zij produceeren per jaar door hun arbeid op de velden een waarde van *f* 1128 millioen, dat is per hoofd *f* 45. Het inkomen van hen, die niet in den Inl. landbouw werken, is nog iets kleiner. Een gezin van 5 personen produceert in den Inlandschen landbouw dus voor *f* 225 per jaar en dat is in het milde tropenklimaat voor een gezin genoeg, om zich goed te voeden, om voldoende te wonen en zich eenvoudig te kleeden. Het gemiddeld inkomen van het gezin der losse koelies op het platte land bedroeg (in 1925) *f* 120 p. j.; van koelies werkzaam in den Inlandschen landbouw *f* 101; van deelnemers zonder eigen grond *f* 119; van arme grondbezitters *f* 148; van sawahbezitters met een behoorlijk inkomen *f* 300; van vaste arbeiders bij ondernemingen of particulieren *f* 370. De bevolking is zoo talrijk, dat haar inkomen van *f* 1500 millioen per jaar voor ieder nog slechts een klein sommetje beteekent. Men krijgt eenig idee van de bevolkingsdichtheid van Java, als men bedenkt, dat men het gansche kapitaal der grootcultures op Java (ongeveer *f* 1½ milliard) in één jaar door de Inlandsche bevolking zou kunnen laten opmaken, zonder dat dit nog tot eenige weelde zou leiden. Immers, per hoofd zou in dat jaar slechts *f* 84 verteerd zijn, in plaats van de *f* 42 van thans. De sawahbezitter uit de groep van *f* 300 jaarinkomen leeft dan ook volstrekt niet zoo in het oog vallend anders dan de sawahbezitter uit de groep van *f* 148; beiden zijn naar Europeesche begrippen nog arme lieden. Als alle winsten van alle grootcultures op Java eens aan de Inlandsche bevolking ten goede kwamen, zou haar inkomen toch nog slechts met 6 pCt. toenemen. En winstaandeelkassen, die 10 % van de winst voor de Inlandsche bevolking afzonderden, zouden haar inkomen verhoogen met ½ %. Niets zou er van te merken zijn in het aspect van de welvaart der bevolking. Een ernstig economisch belang bij de winsten der grootcultures heeft de bevolking rechtstreeks niet. Haar eerste belang is voedsel, om zooveel monden open te kunnen houden; de agrarische politiek der Regeering is het beste, wat haar kon ten deel vallen onder de bestaande omstandigheden. Zonder de kans op winst zouden de ondernemers niet op Java zijn en hunne bedrijven niet. Zonder de winstprikkel gaan de grootcultures sneller ten gronde, dan zij zijn opgebouwd. Voor de Inlandsche bevolking en het Gouvernement zou het verlies niet gering zijn. Voor de suikercultuur zou dit (volgens gegevens van 1924) bedragen: *f* 24,1 millioen Inkomstenbelasting der bedrijven; *f* 0.8 millioen voor Post, Telegraaf en Telefoon; *f* 10.4 millioen vrachten Staatsspoor; *f* 1.4 millioen bijdragen Irrigatie; *f* 0.7 millioen Verponding en Canon; *f* 0.6 millioen gewestelijke Wegenbelasting; *f* 1.4 millioen Invoerrechten; *f* 0.9 millioen Haven- en Loodsgelden; *f* 0.2 millioen Zegelbelasting op grondhuurcontracten; *f* 1 millioen Zegelbelasting op Suikerverkoop eerstehand; *f* 4.4 millioen Inkomstenbelasting Europeesch personeel; *f* 0.4 millioen Inkomstenbelasting Inlandsch personeel. Tezamen *f* 46.3 millioen directe bijdragen aan de Staatskas. Vele particuliere bedrijven bestaan van de suikerindustrie. Aan de Inlandsche bevolking betaalde de Javasuikerindustrie in 1924: *f* 97.9 millioen aan Inlandsche loonen; *f* 7.9 millioen voor Inlandsche leveringen; *f* 21.3 millioen aan grondhuren. Tezamen *f* 127.1 millioen direct aan de Inlandsche bevolking. Deze bedragen, aan Regeering en bevolking betaald, zullen in totaal thans vrij zeker de *f* 200 millioen overschreden hebben. Voor alle grootcultures op Java tezamen zal het bedrag jaarlijks tegen de *f* 300 millioen loopen. Veel verandering in het algemeene welvaartspeil van Java, een eigenlijke opheffing, kan ook dit bedrag niet brengen. Maar het geld komt in handen van degenen, die het niet kunnen missen. En de omgeving der ondernemingen onderscheidt zich toch dikwijls zichtbaar gunstig van de streken met alleen Inlandsche cultuur. Die *f* 300 millioen zijn voor Java heel wat meer waard, dan de wisselvallige winst der ondernemingen, die gemiddeld niet meer dan 6 % van *f* 1½ milliard of *f* 75 millioen bedraagt. De *f* 300 millioen keeren ieder jaar weer terug, ook al wordt de winst korten tijd niets of zelfs negatief. De beste participant is inderdaad altijd de groep, die het veilige en blijvende loon geniet, zonder de risico's van den marktprijs van het product.

Aandacht verdienen: *De Loc.* (2/1 „Migratie"; blz. 3 „Werkverschaffing"), het *Bat. Nwsbl.* (3/1 „Débâcle" en „N.-Guinea"; 6/1 „N.-Guinea"), het *Soer. Hbl.* (29 en 30/12 „De Suiker-conferenties te A'dam en Brussel"), de *Deli Crt.* (6/1 „Voorlichting der Inheemschen"; 9/1 „Een pleidooi voor werkverschaffing"; 2de bl. „Hulp voor werkloozen"; 10/1 „Assistenten en koelies in Deli") en *De Sum. Post* (9 en 10/1 „Aanteekeningen" betr. de Poenale Sanctie).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In een beschouwing over de volksbeweging zegt de *Sinar Deli* van 1 Nov. '30 dat iedere vereeniging van Indonesiërs die thans bestaat, zich Indonesië's vrijheid ten doel stelt. En onder deze vereenigingen zijn er die met de Europeanen samenwerken en dezen in hun vereeniging opnemen of omgekeerd, zooals de P. E. B. Doch de landskinderen voelen langzamerhand dat men de Europeanen moet buitensluiten, wil men de vrijheid verkrijgen. De nationale beweging wordt beschouwd als de meest zuivere. De opkomst van het nationalisme dwong vele leiders zich terug te trekken uit de samenwerking met de Europeanen. Toch zijn er ook onder de intellectueele Indonesiërs nog velen, die samenwerking vooreerst noodig achten voor de verwezenlijking van hun idealen. Zij gelooven niet dat de vreemdelingen, die hier hun rijkdommen hebben, het land de vrijheid zullen geven zoolang zij er niet zeker van zijn dat zij hun rijkdommen mogen behouden. Dit nu heeft de oprichting van de non-coöperatieve vereenigingen tengevolge gehad. Van de sana-zijde zijn pogingen gedaan om ook een eenheid te stichten in de volksbeweging. O.a. doet dit de nieuwe Ned.-Ind. Staatspartij. Het blad geeft dan de beginselen dier partij en zegt dat een dergelijke beweging de Indonesiërs verwart, die nog geen vaste principes hebben. Hoe meer verwarring er is, hoe zwakker de nationalistische beweging wordt. Daarom moet men niet luisteren naar het zoet geluit van sana. „Vereenigd zijn wij sterk, gescheiden vallen wij" zegt het blad. Wanneer er één sterke vereeniging is zooals de P. N. I., dan volgen de andere van zelf. Daarom is het thans tijd voor de Indonesiërs om op zichzelf te staan.

In een spottend artikel in de *Sedijo Tomo* van 10 Nov. '30 zegt een inzender dat het bericht dat eenige communisten op den 7den Nov. op enkele belangrijke punten van Batavia roode doeken hebben gespannen, hem verbaasd heeft. Hij vraagt zich af, of hier inderdaad nog communisten zijn. Het incident roept bij hem de geschiedenis der Sragensche vereeniging „Sarekat Amerika" van eenige jaren geleden in den geest terug, welke zóó vreeselijk gevaarlijk werd beschouwd voor de openbare veiligheid, dat ze moest worden vernietigd, hetgeen duizenden gulden heeft gekost. Resident Harloff werd wegens gebleken geschiktheid tot Edeleer benoemd. Tachtig personen, beschuldigd van medeplichtigheid aan een „geheime" be-

weging, moesten er twee jaar voor gevangen zitten; naar men zei zou Dr. Tjipto er de hand in hebben gehad. En ten slotte kon geen enkele der 80 gearresteerden worden veroordeeld, allen kwamen vrij. Maar de heer Harloff bleef Edeleer en dr. Tjipto bleef uit Solo verbannen.

Volgens de *Soeloeh Rajat Indonesia* van 8 Nov. '30, wordt het als een publiek geheim beschouwd, dat verschillende Regeeringsvertegenwoordigers als de heeren Kiewiet de Jonge en Gobee contact hebben gezocht met de volksleiders en zich min of meer te midden van de Indonesische beweging hebben bewogen. Zij doen dat of in het belang van hun taak of in verband met de vertrouwenspolitiek der Regeering. Hoewel de bezoeken van Regeeringsvertegenwoordigers aan volksleiders niet officieel zijn, zullen zij elkander toch kunnen beïnvloeden. Ofschoon de nationale zijde door die bezoeken dus risico loopt door de Regeeringsvertegenwoordigers beïnvloed te worden, toch kan een belangrijke factor niet worden weggecijferd en wel dat de nationalistische partij daarmede toont niets geheimzinnigs te bezitten en de Regeeringsmannen te durven ontvangen, die niet officieel contrôle op de volksbeweging willen uitoefenen.

Na te hebben geconstateerd, dat de namen van nagenoeg alle regenten in West-Java bovenaan op de candidatenlijsten voor den Volksraad voorkomen, vraagt de *Keng Po* van 7 Nov. '30 zich af of dit wellicht een voorbode is dat de komende Volksraad een B.B.-raad wordt. Zoo op het eerste gezicht zou men er uit kunnen opmaken, dat het vertrouwen van het volk in de B.B.-ambtenaren, in het bijzonder in zijn regenten, is teruggekeerd. Men verlieze echter niet uit het oog dat de kiezers allen leden zijn van den regentschapsraad, die alleen in naam volksvertegenwoordigers zijn, maar van wie nog niet vaststaat of zij het inderdaad ook zijn. Speelt hier de „vlei-politiek" geen rol? Of hebben de leden van den regentschapsraad zoo'n engen blik dat ze uitsluitend hun voorzitters als de meest geschikte candidaten voor den Volksraad beschouwen? Zeker, wij erkennen dat onder de regenten bekwame mannen zijn, maar slechts één op de tien zal oppositie durven voeren, voldoende moed hebben om voor het volk op te komen en financieel onafhankelijk zijn. De hoop van de Indonesiërs is thans gevestigd op de benoemingen. Het zou luxe zijn om zooveel geld aan het instandhouden van de instelling te besteden als deze een middel werd om de menschen in slaap te brengen.

Over de partijgeschillen in Indië schrijvende, verklaart de redactie van *Pelita Andalas* van 6 Nov. '30, dat een strijd op leven en dood beter is dan nu eens oorlog en dan weer vrede. Voor de zooveelste maal is er twist uitgebroken tusschen de politieke partijen van Indonesië en de recordhoudster in deze is wel de P. S. I. I. (Partij Sarekat Islam Indonesia). Geen enkele politieke partij is er die nog niet met de P. S. I. I. aan het harrewarren is geweest. Het vreemde is dat tusschen de andere vereenigingen, ook al hebben ze andere grondbeginselen, zooals B. O. en de P. N. I., de coöperatieve en non-coöperatieve partijen, die strijd nooit gevoerd is. De P. S. I. I. vecht nu zelfs tegen.... een vrouw! Die herrie komt voornamelijk hierop neer, dat, volgens de P. S. I. I., de heilige Islam beleedigd is en zij als Islam-vereeniging tegen die beleediging moet opkomen. Maar zoo dikwijls is het al voorgekomen dat op zoo'n oorlog weer vrede volgde en een onbestendige vrede, al gauw gevolgd door een nieuwe ruzie tusschen de P. S. I. I. en anderen!

Dat die telkens opkomende ruzietjes de beweging verzwakken, is duidelijk en zoolang de P. S. I.I. nog dezelfde richting en dezelfde voormannen heeft, zal er geen verandering ten goede komen. Men kan het niet zoo laten doorgaan en daarom moet er maar radicaal tegen opgetreden worden; het is beter den strijd tot het uiterste door te zetten en onverbiddelijk de verraders te ontmaskeren, die zich in de nationale beweging hebben gemengd.

De *Sin Po* (20 Nov. '30) verneemt het bericht dat de Chineesche gezant in Den Haag i. v. m. het voornemen van de Regeering om het toelatingsgeld voor de Chineezen in Indië te verhoogen, besprekingen met den minister van Buitenlandsche zaken heeft gevoerd en merkt hierbij op, dat deze kwestie samenhangt met het groote en belangrijke vreemdelingen vraagstuk in Indonesië. Om tallooze redenen wil men het toelatingsgeld verhoogen. „Het Nieuws" b.v. wil de Chineezen uit Indonesië waren, opdat de Hollanders bevrijd zullen zijn van lastige concurrenten. Als de Regeering hier een gesloten-deur-politiek gaat voeren, dan kunnen er belangrijke gevolgen uit voortvloeien, want, willen ze den Chineezen den toegang tot deze gewesten weigeren, dan zullen ze dat ook moeten doen t. a. v. Japanners en andere vreemdelingen, hetgeen niet mogelijk zal zijn. Zoo'n regeling zou de politieke situatie in Oost-Azië, waar het toch al verre van rustig is, terwijl in de koloniën kiemen liggen van opstand, nog slechter maken. Het toelatingsverbod voor de Japanners in Amerika heeft in Japan groote verontwaardiging doen ontstaan en het is alleen omdat Amerika een groot en rijk land is met een groot leger en een sterke vloot, dat Japan, zij het ook tandenknarsend, in die vernedering berust. China is inderdaad nog zwak en hulpeloos, maar het zal niet altijd zoo blijven en eens zal het land een waardevolle vriend of een gevaarlijke vijand kunnen zijn.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 26 van 27 Dec.: Oogsten en verzenden van vruchten, door W. H. de Jong (in den regel, zegt schrijver, wordt aan het oogsten van fruit in Ned.-Indië te weinig aandacht besteed. Wenken worden gegeven voor de verzending). — Het Laboratorium voor de Binnenvisscherij, door B. M. Hoeks (dit staat te Pantjasan bij Buitenzorg. Een rijdend laboratorium met aanhangwagen bewijst belangrijke diensten). — De opening van het klapperstation te Menado (slot). — De bouw van tennisbanen in de tropen, door M. J. A. Fea.

Economisch-Statistische Berichten

No. 788 van 4 Febr.: Een georganiseerde Termijnmarkt voor suiker op Java, door G. A. P. Weijer (het denkbeeld is niet nieuw en in E. S. B. van 28 Nov. en 12 Dec. 1923 heeft Th. G. H. Stibbe reeds getracht belangstelling te vinden voor de oprichting van liquidatie-kassen op Java, terwijl Tio Poo Tjiang in zijn dissertatie „De Suikerhandel van Java" reeds hetzelfde bepleit. De schrijver gelooft, dat er dergelijke georganiseerde termijnmarkt een logische completeering zou zijn van de suikerorganisatie en voorspelt, dat de andere producten dan spoedig zullen volgen.)

De Indische Culturen (Teysmannia)

Het in zilveren omslag, met groen en rood verschenen Nieuwjaarsnummer opent met een lang artikel over: De roos, de koningin der bloemen, door C. Genis (fraaie platen in kleurendruk versieren het artikel). — Citrus-Melanose (zwartzucht bij djeroek en haar bestrijding, door John. E. Winston (uit het Bulletin v.h. Dep. van Landbouw der V.S.) — De legende van den Rijstkorrel (een Balische legende). — Het machinale sorteeren van fruit, door prof. dr. J. C. Th. Uphof (een practische Amerikaansche methode wordt beschreven). — Bananen. Waar zij groeien, door J. Sibinga Mulder (ontleend aan „Onze Aarde" van Augustus). — Drie eeuwen kinabast.

De Indische Gids

Februarinummer: Het Landsdomeinbeginsel in Ned.-Indië, door dr. H. G. Heyting (de schrijver verwijst naar de belangrijke uiteenzetting door prof. dr. Logemann en prof. mr. Nolst Trénité in Mei in het Ind. Genootschap en tracht antwoord te geven op de vraag, hoe de bevolking denkt over het beginsel dat de woeste gronden tot het Landsdomein worden gerekend en geeft de volgende samenvatting: Bij loslating van het Landsdomeinbeginsel en instede van het primair beschikkingsrecht aan de gemeenschap, zou dit laatste recht door den Staat moeten worden aangetast, in de eerste plaats in het belang van de gemeenschap zelve en verder in het algemeen belang ten aanzien van: a. woeste gronden, bij eigen ontginning, bij Landsuitgifte in huur of erfpacht voor mijn- en boschconcessies, voor boschreserveering, en voor Inlandsche kolonisten, en bij het aanwijzen van natuurmonumenten; b. bebouwde gronden, bij verkoop of verhuur aan niet-Inlanders, op Bali en Lombok, tusschen Inlanders onderling en zoowel op Java en Madoera als in een 9-tal buitengewesten bij vervreemding of verhuring van vrijen gemeentegrond tusschen Inlanders onderling). — Javaansch geographische namen als spiegel van de omgeving en de denkwijze van het volk, door C. Lekkerkerker (vervolg en slot). — Bestuur van het Nederlandsch Imperium, door mr. V. D. Krone (naar aanleiding van de artikelen van prof. mr. Eigeman: „Indië en het Koninkrijk" en „Indië en de Ministerraad".) — De overzeesche gebieden der voornaamste koloniale mogendheden, door H. van der Mandere (III. De Fransche koloniale gebieden). — Dominé Valentyns Zee-Menschen, door G. B. J. van Heuven.

De Indische Mercuur

No 5 van 4 Febr.: De herleving van de cacaocultuur in Ned.-Indië en de invoer van cacaovariëteiten uit andere landen, door dr. C. J. J. van Hall (Bijzondere oplettendheid bij de keus van plantmateriaal voor nieuwe velden is noodig. Met zorg zullen de moederboomen uitgezocht moeten worden. Zijn wij niet op onze hoede, dan weten wij wat geschieden zal: hetzelfde als in Trinidad en Suriname reeds geschied is; wij sukkelen dan van cacaogeneratie op cacao-generatie verder naar de Forastero toe en binnen zeer wel afzienbaren tijd staat de Java-cacao in kwaliteit op dezelfde hoogte als die, waarop thans de Trinidad-cacao staat).

De Indische Post

No. 1 van 3 Januari: De Nieuwe Periode, door den nieuwen hoofdredacteur H. C. Zentgraaf. — In Nootjes van de Redactie schrijft Z. over de wijze waarop hij dit weekblad denkt te leiden.) — Dat wat men mist, door Z. (dat zijn zij, die na het afsluiten van hun Indischen loopbaan in deze stemming naar het Moederland terugkeerden). — Het buitenlandsch fabrikaat uit Indië of de Utrechtsche Komedie, door G. v. L.

De Indische Verlofganger

No. 26 van 30 Jan.: Javaansche huwelijken, door S. Kalff.

De Ingenieur

No. 5 van 30 Jan.: Mijnbouw in den Volksraad, door ir. W. J. van Twiss (voordracht op 20 Oct. 1930 te 's-Gravenhage voor de afd. Mijnbouw, Tak Nederland v.h. K. I. v. Ing.)

Landbouwkundig Tijdschrift

Januarinummer. No. 514: Vergelijking tusschen Nederlandsche en Indische waardeschatting van den grond naar de mechanische samenstelling, door F. E. Nydam (de schrijver vestigt de aandacht op het voorkomen van overeenkomstige textuur op verschillende plaats en aarde en de waardeering ervan onder uiteenloopende omstandigheden.)

Marineblad

6de afl. 31 Dec. 1930: De voedselpositie van Java en Madoera in oorlogstijd, door J. P. Scheepmaker (de schrijver behandelt: Oogstijden en productiemogelijkheden der voornaamste plantaardige voedingsmiddelen op Java en Madoera: sawapadi, Padi-gogo, mais, cassave, bataten, aardnoten, kedelé, andere peulvruchten en aardappelen. Vervolgens: Productie en verbruik van andere plantaardige voedingsmiddelen: klappers en klapperolie, tarwemeel. Doet daarna de vraag: welke hoeveelheden voedingsmiddelen — plantaardige — zullen op het eiland Java moeten worden ingevoerd, indien bij een oorlog met een buitenlandschen machtstaat de geregelde scheepvaartverbindingen met dit eiland gedurende 6 maanden zullen zijn verbroken. Ten slotte komt aan de orde: productie en verbruik

der voornaamste dierlijke voedingsmiddelen: vleesch en visch.)

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw

Afl. 10: Nederlandsche oudheden in Celebes, door V. I. van de Wall (Celebes is het land van historische rijkssieraden (der talrijke voormalige vorsten), van geslechte wallen en vervallen koningsgraven, van oud-Hollandsche sierkunst, welke nergens anders in zóó grooten getale worden aangetroffen). — De Indonesische instrumenten in het muziekhistorisch museum Scheurleer te 's-Gravenhage, door Dirk J. Balfoort (vervolg)). (De schrijver behandelt de strijkinstrumenten, blaasinstrumenten en mondtrommels, alle met fraaie afbeeldingen verlucht.)

Oedaya

Januarinummer. De ethiek in het N. I. V., door Rn Ms Noto Soeroto (het ideaal is: „waar de Kracht van den Geest de stof ordent, waar diens Schoonheid die kracht heiligt en waar zijn Wijsheid regeert"). — Indonesië en de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs (met een schetsontwerp van het Ned. gebouw.)

La Quinzaine Coloniale

25 Januari, no. 584: Un chemin de fer de pénétration en Guyana britannique, door Camille Fidel.

De Rijkseenheid

van 4 Febr. no. 19: Taakverdeeling tusschen Algemeen en Inlandsch bestuur in Indië (wij hopen, zegt de redactie, dat de toestanden in Indië eenmaal zoo veranderd zullen zijn, dat een afzonderlijk Inlandsch bestuur geen reden van bestaan meer heeft en dus wordt afgeschaft. Dan zal een normale toestand zijn bereikt: naast een algemeen bestuur alleen nog plaatselijke besturen en dat zal het waarschijnlijk onverschillig zijn van welken landaard een bestuursambtenaar is.) — Een oordeel uit Indië over den Gouverneur-Generaal en de Tafelrede van den G.G. te Hanoi. — Een en ander over de Conseil Supérieur des Colonies Françaises, door A. J. W. Harloff. I.

Suriname

Verschenen is de Memorie van Antwoord betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1931. Het stuk is 16 kolommen lang. Van een overzicht in dit blad kan dus geen sprake zijn. Nieuwe gezichtspunten, iets opbouwends geeft de Memorie niet. Een juiste karakteristiek van dit regeeringsstuk geeft het tweede avondblad van „*De Telegraaf*" van 4 Februari.

Wij moeten ons hier bepalen tot eenige grepen uit de Memorie.

De Minister is het eens met de leden der Tweede Kamer, die van oordeel waren dat het ongunstig aspect van de begrooting geenszins tot moedeloosheid mag stemmen. Dat een economisch zwak land als Suriname in sterke mate de gevolgen van de algemeene malaise ondervindt is zeer natuurlijk en behoeft niet als bijzonder verontrustend te worden aangemerkt. Daarin kan geen reden liggen om af te wijken van den ten vorigen jare uitgestippelden weg van geduldigen opbouw, te minder nog, waar de Minister het betwijfelt of zelfs door beschikbaar stellen van groote geldsommen, indien de middelen van het Moederland dit toelieten, een duurzame verbetering van den economischen toestand te verkrijgen zou zijn.

Hier past de vraag hoe ellendig de toestand daar moet worden vóór de Regeering inziet dat krachtige hulp niet langer mag uitblijven. De toestand is verontrustend juist omdat Suriname een economisch zwak land is. De verarming neemt van dag tot dag toe.

Het denkbeeld van sommige leden, om over te gaan tot instelling van een commissie, welke den economischen toestand van alle zijden zou hebben te bezien en een plan voor den economischen opbouw van Suriname zou hebben te ontwerpen, acht de minister weinig doelmatig.

Tegen krachtige maatregelen van regeeringswege om de economische ontwikkeling van Suriname te bevorderen zal de minister niet opzien, indien de beoogde voorzieningen op gezonden grondslag berusten en economisch aanvaardbaar blijken.

De Gouverneur is voornemens, te bevorderen, dat op de begrootingen voor 1932 en 1933 credieten worden uitgetrokken ten behoeve van eene proefneming, als door den heer Tj. Pyttersen gepropageerd, met een mechanisch cultuurbedrijf voor rijst en maïs.

Naar het oordeel van den minister verzetten de huidige financieele omstandigheden zich er tegen, in te gaan op het denkbeeld, om van Overheidswege een zich over geheel Suriname uitstrekkend algemeen onderzoek te doen instellen naar de aanwezigheid van mineralen voor zoover althans door deskundigen niet à priori aan een dergelijk onderzoek alle kans op vruchtbare uitkomsten wordt ontzegd. (Deze zin is niet zeer duidelijk). Hetzelfde geldt ten aanzien van de instelling van een mijnbouwkundigen dienst.

Het valt niet te ontkennen, dat zekere onevenredigheid bestaat tusschen den omvang van het bestuursapparaat en de economische draagkracht van Suriname. Of echter de organisatie van het bestuur, zooals die zich in den loop der tijden heeft ontwikkeld, inderdaad te breed is opgezet is een vraag welke de minister niet aanstonds zou mogen beantwoorden.

Een hernieuwe proefneming met kolonisatie van Hollandsche landbouwers wordt door den gouverneur in deze tijden bedenkelijk geacht. Voor de toekomst ware zij z.i. alleen verantwoord indien voor export geschikte gewassen zijn aan te wijzen, waarvan de teelt voldoende loonend is. Met het oog op een en ander acht de minister het tijdstip nog niet gekomen om ten aanzien van verleening van steun van overheidswege aan kolonisatiemaatschappijen, welke vestiging van Nederlandsche emigranten in Suriname beoogen, eenigerlei toezegging te doen.

De Minister kon in het algemeen medegaan met de opmerking van sommige leden, dat het niet in het belang van Suriname is, wanneer de Gouverneurs van dat gewest slechts enkele jaren aldaar in functie blijven.

De Surin. Oil Company heeft haar boringen naar aardolie in het afgeloopen jaar gestaakt en is sedert in liquidatie gegaan. Een nieuwe combinatie onder deskundige leiding, welke, naar het oordeel van den gouverneur, ook in geldelijk opzicht waarborgen oplevert voor een ernstige voortzetting van de boorwerkzaamheden, heeft zich onlangs tot den Landvoogd gewend ter verkrijging van de vereischte toestemming voor overneming van de concessierechen.

***

De Ondernemersraad voor Suriname heeft een request gericht aan den minister van Koloniën terzake van de koffiecultuur in Suriname. In dit request wordt er op gewezen, dat volgens de berichten omtrent de financieele resultaten der Surinaamsche koffiecultuur deze cultuur in een hoogst critiek stadium is komen te verkeeren, aangezien de prijzen, welke voor de Surinaamsche Liberiakoffie worden gemaakt, belangrijk beneden den normalen productieprijs dezer koffie liggen. Deze laatste wordt thans gemiddeld op 30 cent per h. K.G. geschat, terwijl de verkoopprijs der koffie ongeveer 20 cent per h. K.G. bedraagt, zoodat het voorkomt, dat plantages gedurende maanden geen baal koffie verkoopen, en hierdoor geheel of voor een groot deel van inkomsten zijn verstoken, waardoor zij niet meer over de gelden beschikken om de hoogst noodige uitgaven van beheer en onderhoud te doen.

De koffiecultuur in Suriname wordt derhalve zeer ernstig bedreigd. Aangezien deze cultuur een der weinige peilers is, waarop Suriname nog steunt, zou het te gronde gaan daarvan ernstige gevolgen hebben voor het geheele gewest en moet zij zoo eenigszins mogelijk behouden worden.

In verband hiermede veroorlooft de raad zich met den meesten nadruk bij den minister er op aan te dringen aan de Surinaamsche koffiecultuur zoo spoedig mogelijk financieelen bijstand te verleenen, om te voorkomen, dat deze tak van bedrijf te gronde zou gaan, waarbij de eenige afdoende oplossing zal zijn aan de cultuur een subsidie à fonds perdu te geven, m. a. w. een tegemoetkoming in het verschil tusschen den normalen gemiddelden productieprijs en de thans geldende marktprijzen. Voorgesteld wordt deze vast te stellen op 6 cent per h. kg. verkregen productie, zulks voorloopig voor den tijd van 1 jaar.

Rekenende op een totalen oogst voor 1931 van ruim 3 millioen kg. zou de gevraagde subsidie neerkomen op een uitgave van *f* 400.000 à *f* 500.000.

Er wordt voorts op gewezen, dat bij een ondergang van dit bedrijf het gouvernement belangrijke kosten zou moeten maken om de ruim 3000 contractarbeiders, die in deze cultuur werkzaam zijn, weder terug te voeren.

Volgens den raad zal het meermalen geopperde denkbeeld om met rentelooze voorschotten te helpen, geen baat geven, terwijl de leiders der plantages van zulk een hulp geen gebruik zouden kunnen noch willen maken. Tenslotte wordt er op gewezen, dat de nood zoo hoog gestegen is, dat alleen nog onverwijlde hulp kan baten, zoodat de ondernemersraad voor Suriname hoopt, dat de minister telegrafisch deze aangelegenheid met den gouverneur van Suriname zal willen behandelen en de noodige medewerking zal vragen van den minister van financiën en van de Staten-Generaal.

***

„*De Telegraaf*" van 30 Jan. schrijft:

Het stoomschip „Zaan" van de Maatschappij „Houtvaart" is hedenmiddag te 12 uur wederom uitgevaren naar de Corantyn-rivier om voor de Overzeesch Hardhout Import Maatschappij de tweede lading West-Indisch hardhout te halen.

Naar de directie der O. H. I. M. ons mededeelde, gaat het met den verkoop van dit nieuwe artikel naar wensch en bestaat er alle kans, dat, wanneer de „Zaan" over twee maanden weder terugkomt, de aanvulling van de voorraden juist op tijd geschiedt om aan de vraag te kunnen voldoen.

***

Men seint uit Parijs aan de *N. R. Ct.* van 4 Febr.:

De minister van koloniën is voornemens, spoed te maken met de oprichting van een nieuwe naamlooze vennootschap, het Crédit Colonial, dat voorschotten zal geven voor een termijn van een of meer jaren aan koloniale ondernemingen en werken zal op dezelfde basis als het Crédit National, dat werd opgericht na den oorlog. Een obligatie-uitgifte zal haar eerste taak zijn, waarschijnlijk van een half milliard, waarvan de rente door den staat gewaarborgd wordt.

Curaçao

De Gereformeerden op Curaçao.

De gereformeerden op Curaçao zijn in de afgeloopen weken tweemaal in de Nederlandsche pers ter sprake gekomen. Dat is al een heel ding, want in de Curaçaosche pers zagen wij hen nog nooit genoemd. Het eerste bericht dan was, dat ds. Gispen uit Groningen einde Mei naar Curaçao zou gaan voor een onderzoek onder de gereformeerde militairen en employé's in particuliere bedrijven, om te onderzoeken, of het mogelijk is een candidaat in de theologie naar Curaçao te zenden. Wij weten niet, of dit bericht juist is; het lijkt wat ongereformeerd gesteld. Waarom zou dat onderzoek zich bepalen tot de genoemde categorieën, en of die „definitieve uitzending van een candidaat in de theologie" gereformeerd-kerkrechtelijk in de haak is, wagen wij te betwijfelen. Maar tegenspraak kwam niet.

Het tweede bericht is van „*De Waarheidsvriend*", een, als wij ons niet vergissen, hervormd-gereformeerd weekblad. Daar vreest men, dat het er wel van zou kunnen komen, dat er eens een gereformeerde kerk op Curaçao wordt ingericht. De schrijver, die zegt, met de toestanden op de hoogte te zijn, vertelt dat tegenwoordig gereformeerden en hervormden zoo hartelijk vereenigd zijn in de „staatskerk". Het zou jammer zijn, wanneer die eenheid verbroken werd, meent de schrijver.

Wij hadden graag wat meer van dezen deskundige gehoord over dat vereenigd zijn in de „staatskerk" van gereformeerden en hervormden. Men kan nu wel zeggen, wanneer men leest van die eenheid, die in stand moet blijven: „Ja, ja, dat vind ik ook, maar wat doe 'je er tegen!" en ook wij zijn er zeer voor, dat wat één blijven kan en één blijven moet, niet uiteengaat, maar wij durven niet zoo maar te zeggen, dat de gereformeerden en velerlei richtingen der hervormden, om van anderen niet te spreken, in de Vereenigde Protestantsche kerk hartelijk vereenigd zijn. Overigens laten wij hier gaarne de beslissing aan de gereformeerden op Curaçao.

Wat iedereen van Urbina weten moet!

Al zoo dikwijls reeds is een onderzoek ingesteld naar de algemeene ontwikkeling van aankomende

studenten. Tot een der in Utrecht gestelde vragen behoorde deze: wie was Urbina? De antwoorden liepen nogal uiteen: R. K. Heilige, Romeinsch generaal, Argentijn. Spaansch dictator, Romeinsch keizerin, schoonheidskoningin, generaal en president in Mexico (thans dood), Mexicaansch legeraanvoerder, Romeinsch veldheer, vrouw van een Romeinsch staatsman, Romeinsche vrouw, Grieksche, Romeinsche lady. De *Amigoe* ontleent dit fraais aan de *Vox Studiosorum*.

Hof van Justitie.

Naar wij vernemen, gaat het nieuwbenoemde lid mr. Duetz, die den 13den naar Curaçao vertrekt, niet aanstonds naar Aruba, maar blijft hij eerst een jaar op het hoofdeiland. Mr. Desertine zou dien tijd het kantongerecht op Aruba bedienen.

Koloniale spaarbank.

Het jaarverslag over 1929 noemt dit jaar nog veel gunstiger dan het reeds zeer gunstige 1928. Er werd ruim 1 millioen guldens ingelegd en bijna zes ton gouds teruggenomen.

H. Boomgaart.

Naar wij vernemen zou de reeds bejaarde heer Boomgaart het volgend jaar 's lands dienst willen verlaten, en de heer mr. Gronemeijer tot zijn opvolger bestemd zijn.

Afgewezen!

Het gratieverzoek van kapitein Borren is afgewezen. Voor zoover wij hebben kunnen nagaan, heeft geen der groote bladen bijzondere aandacht aan dit toch inderdaad schokkende bericht gewijd.

Vijf en twintig jaar raadslid.

Het jubileum van den voorzitter van den Kolonialen raad is in een bijzonder daartoe belegde vergadering van den raad herdacht. De ondervoorzitter, dr. W. Ch. de la Try Ellis, heeft hartelijke woorden van waardeering gesproken. Ook voor deze plechtigheid was een bestuursgemachtigde afgevaardigd, de heer Schotborgh, administrateur van financiën. Na afloop was er een receptie, waar ook de gouverneur is verschenen, en o.a. de heer Van der Veen Zeppenfeldt, destijds tegelijk met den heer Lansberg afgevaardigd, het woord gevoerd heeft.

Wij willen ons aansluiten bij de goede woorden, tot den heer Lansberg gericht. Tegenover het bestuur was hij in de jaren van zijn gewoon lidmaatschap nogal eens in verzet. Wij bedoelen niet, dat hij met zijn benoeming tot voorzitter de huik naar den wind gehangen heeft, maar sinds nam hij aan het debat nagenoeg geen deel. De stemmingen hebben wel uitgewezen, dat hij dezelfde gebleven is. Met name verzette hij zich, wanneer in de magere jaren zijns inziens onnoodige uitgaven gedaan werden, en voor hem, den onvermoeiden strijder voor de geldelijke onafhankelijkheid der „kolonie" van het moederland, moet het aangenaam zijn, dit bereikt te zien, gelijk het sinds eenige jaren is. De leiding der vergaderingen is bij hem in goede handen. Wij hopen, dat hij die niet zal loslaten.

Uitgezet of uitgeleid!

Wij kennen de fijne onderscheiding niet, en wij weten niet, hoe deze zich aan den lijve voelen laat, maar er moet wel onderscheid zijn, want volgens een politiebericht zijn er in December 1930 op Curaçao negen vreemdelingen uitgezet, terwijl er veertien uitgeleid zijn.

Zondagsrust.

De *Amigoe* pleit voor Zondagsrust, en hoopt, dat 1931 een wettelijke regeling daarvan zal brengen. Zou het Curaçaosche vrijwilligerskorps, dat blijkens advertentie er des Zondags op uit gaat, hier geen voorbeeld kunnen geven ook zonder wettelijke regeling.

De droogte.

De regentijd schijnt in het nu afgeloopen seizoen zoo slecht mogelijk geweest te zijn. In November geen en in December maar enkele buitjes van een paar m.M. Alleen eenige buurten als Jan Doret en Blauw hebben eenige goede buien gehad. Bijna overal staan overigens de putten droog en de regenbakken niet meer dan half vol. In de stad heeft men de waterleiding, al blijft die dan ook zoo nu en dan in gebreke, zoodat men ziet gebeuren het omgekeerde van vroeger, dat n.l. het water uit de stad naar de buitendistricten gebracht wordt.

Dr. Van Schelven.

Men verlangde een tweede chirurg op Curaçao, en nu is hij er reeds. In *La Cruz* wordt dr. Van Schelven welkom geheeten. Wij meenen te weten, dat de heer Van Schelven, die vele jaren in Indië geweest is, oorspronkelijk het plan had, naar Suriname te gaan. Dr. Lens schijnt zijn aandacht op Curaçao gevestigd te hebben.

Pater Van de Pavert. †

Op een en zeventigjarigen leeftijd is de bekende pater Van de Pavert, die meer dan veertig jaar in de Curaçaosche missie gewerkt heeft, op Curaçao overleden.

De bovenwindsche eilanden.

Een grief is het al sinds lang, dat de leden van den Kolonialen raad, die op een enkele uitzondering na de bovenwindsche eilanden zelfs niet aanschouwd hebben over de belangen dezer eilanden toch te beslissen hebben. Daarom juichen wij het zoo toe, dat de gouverneur de leden in de gelegenheid heeft gesteld, de eilanden te gaan bezoeken, en eigenlijk begrijpen wij het niet goed, dat slechts zes aan deze roepstem gehoor gegeven hebben.

Koloniale Raad.

Als nieuw lid is voorgedragen de heer Jossy M. L. Maduro, wiens medecandidaat is de heer D. Capriles.

Opiumdelicten.

Het herhaaldelijk voorkomen van opiummisdrijven op Curaçao heeft de gouverneur geleid tot een voorstel om voorloopige hechtenis voor deze delicten mogelijk te maken.

45 Nationaliteiten.

De briefschrijver van het *Handelsblad* in Curuçao deelt mee, dat er daar 45 nationaliteiten zijn. Wellicht is het er nu ook zoo, als wij onlangs een spreker over Zuid-Afrika hoorden vertellen van het polyglottische gewemel daar in zeker tijdvak zijner geschiedenis. Er heerschte een toestand, zei deze spreker, waarbij vergeleken de vlakte van Sinear na de Babylonische spraakverwarring eentonig was.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Voor de leden van de afd. 's-Gravenhage van de vereeniging Oost en West zal de heer Hans Martin, secretaris van de K. L. M. op Dinsdag 17 Februari a.s. des avonds 8 uur in het gebouw Excelsior, Zeestraat 57b, een causerie houden met lichtbeelden en film over:

De luchtweg Amsterdam—Batavia v.v.

Leden met één huisgenoot hebben vrijen toegang op vertoon van lidmaatschaps- of contributiekaart.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN,
Jacob Hopstraat 12.

Nagekomen Berichten.

Afdeeling Arnhem.

Voor de leden onzer afdeeling zal het kunstgezelschap „Ardjoena" evenals verleden jaar een **Indische avond** geven en wel op Vrijdag 20 Febr. a.s. des avonds 8 uur in den Schouwburg te Arnhem.

Het moderne Dagbladbedrijf.

De Directie der Haagsche Crt. heeft welwillend de gelegenheid geopend de leden v. d. Afdeeling Den Haag van „Oost en West" in staat te stellen het bedrijf der Haagsche Courant te bezichtigen op 25 Februari a.s. des avonds op een nader te bepalen uur.

Zij die hiervan gebruik willen maken, gelieven zich zoo spoedig mogelijk op te geven bij den Secretaris der Haagsche Afdeeling, den heer J. C. Baudoin, Jacob Hopstraat 12, Den Haag.

17 Februari: Dinsdagavond 8 uur zal in het Gebouw Excelsior, Zeestraat 57b alhier, de heer Hans Martin, secretaris van de K.L.M., een causerie houden met lichtbeelden en film over:

„De luchtweg Amsterdam—Batavia v.v."

14 Maart: Zaterdagmiddag 2 uur zal in het Scala-Theater, Wagenstraat 34 alhier, een vertooning plaats hebben van de „Soerabaja- en Legerfilm".

10 April: Vrijdagavond 8 uur zal in het Gebouw Excelsior, Zeestraat 57b, alhier, Prof. L. van Vuuren, Hoogleeraar te Utrecht, een causerie met lichtbeelden houden over:

„De invloed van de wereldligging van Ned.-Indië op de ontwikkeling van het gebied en op de politieke gebeurtenissen in Oost-Azië."

Leden van de afdeeling 's-Gravenhage met één huisgenoot hebben vrijen toegang op vertoon van lidmaatschaps- of contributiekaart. Niet betaalde

contributie over 1931 kan in de zaal voldaan worden.

Voor de filmvertooning op 14 Maart in het Scala-Theater bestaat gelegenheid tot plaatsbespreken op Vrijdag 13 Maart van 10—4 uur à 10 cent per soon.

Degenen, die zich als lid opgeven, kunnen van deze uitvoeringen gratis profiteeren. Het lidmaatschap bedraagt f 5.— per jaar.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN,
Jacob Hopstr. 12, tel. 554262

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

Onze leden worden hierbij opmerkzaam gemaakt, dat de heer Ph. C. Visser op Vrijdag 20 Februari a.s. een voordracht met lichtbeelden zal houden over zijn vierden tocht naar den Karakorum voor het Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap alhier. Deze lezingen van den heer Visser, zijn altijd zeer belangwekkend en trekken overal volle zalen. Zooals steeds hebben wij er voor gezorgd, dat onze leden vrijen toegang (evenwel zonder huisgenoot(e)) tot deze voordracht hebben. Wij raden onze leden dan ook aan zich tijdig van kaarten (op vertoon van contributiekaart onzer Vereeniging) te voorzien om teleurstelling te voorkomen. Voor zoover de voorraad strekt zullen wij u een speciale uitnoodiging zenden ,maar daar wij gewoonlijk niet voldoende toegezonden krijgen, maken wij er op attent, dat op vertoon van het bewijs van lidmaatschap van Oost en West, steeds kaarten voor deze lezing gehaald kunnen worden.

HET BESTUUR.

Naschrift:

Lezing van den heer Ph. C. Visser over zijn derde Karakorum-expeditie op Vrijdag 20 Februari des avonds 8 uur in de groote bovenzaal der Harmonie.

De leden van Oost en West hebben voor zich persoonlijk vrijen toegang tot bovengenoemde lezing mits zij in het bezit zijn van een toegangsbewijs, dat op vertoon van de **contributiekaart 1931** van Oost en West kosteloos verkrijgbaar is vanaf Woensdag 11 Februari tot en met Maandag 16 Februari aan het reisbureau J. H. Kruize, Oude Kijk in 't Jatstraat. Voor huisgenooten zijn op dezelfde dagen toegangsbewijzen te verkrijgen aan hetzelfde adres tegen betaling van *f* 1.50 per persoon. Daarna zijn, voor zoover de voorraad strekt, voor niet leden toegangsbewijzen aan genomd adres verkrijgbaar.

Men voorzie zich dus tijdig van kaarten.

Gelegenheid tot plaatsbespreking bij den administrateur der Harmonie.

HET BESTUUR.

Afdeeling Apeldoorn.

Jaarvergadering op Vrijdag 13 Februari, 8 uur precies in „La Bordelaise". Daarna voordracht met lichtbeelden door den W.E.G.Heer C. A. R. Eland over: „Noord-Nieuw Guinea." Toegang en introductie vrij. Daarna te verwachten: Borneo-film 2e gedeelte van den heer Tillema; Sumatra's Oostkust door den heer v. Kempen.

Programma Voorjaar 1931.

(S.v.p. op uw kalender noteeren.)

13 Februari, Vrijdag 's avonds 8 uur in „La Bordelaise", Jaarvergadering. (Jaarverslag, rekening en verantwoording, aanvulling bestuur, rondvraag).

Daarna voordracht met lichtbeelden over Noord-Nieuw Guinea, door den Weledelgestr. heer *C. A. R. Eland.*

26 Februari, Donderdag 's avonds 8 uur, in „Minerva Theater", Borneofilm, 2e deel van den Weledelgestr. heer *H. F. Tillema.*

27 Maart. Vrijdag 's avonds 8 uur, in „La Bordelaise", voordracht met lichtbeelden over Sumatra's Oostkust, door den H.E.G. heer *C. J. v. Kempen,* oud-gouverneur S.O.K.

N.B. op 13 Februari toegang en introductie vrij. Niet-betaalde contributie kan in de zaal voldaan worden.

Nadere mededeeling over de andere avonden volgt.

Afdeeling Nijmegen.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering op Zaterdag 31 Januari 1931 om 2½ uur n.m. in den grooten foyer van den Stadsschouwburg.

Aanwezig het afdeelingsbestuur met uitzondering van mevr. Bleckmann-Hoogenstraaten, die wegens ziekte de vergadering niet kon bijwonen; verder woonden 35 leden de vergadering bij.

De voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom en zegt teleurgesteld te zijn over de geringe opkomst, waaruit de weinige belangstelling blijkt van de meeste leden voor interne vereenigingszaken. Onze afdeeling is door den tegenwoordigen economischen toestand gelukkig niet getroffen; het ledental is zelfs toegenomen, zooals uit de verslagen blijkt. De op de agenda voorkomende punten worden hierop in behandeling genomen.

De notulen der Alg. Vergadering van 18 Januari 1930, het jaarverslag van de secretaresse en den penningmeester en de begrooting voor 1931 worden voorgelezen en goedgekeurd. De aan de beurt van aftreden zijnde bestuursleden: mevr. J. M. S. Hogerland—Maarschalk en de heeren L. K. C. Röpcke en E. C. Verwey Mejan worden herkozen.

Als reserve-leden van het afdeelingsbestuur worden gekozen: mevr. A. Mennega—Hulst en de heeren W. C. Camman en J. G. Lutz.

In de commissie van verificatie worden opnieuw benoemd: mevr. J. M. S. Hogerland—Maarschalk en de heeren C. J. B. J. Bartelotti—Rijnders en J. J. M. H. Nijst, accountant.

Naar de algemeene vergadering zal, behalve het hoofdbestuurslid, nog één afgevaardigde gezonden worden.

Bij de Rondvraag komt de bibliotheek ter sprake, besloten wordt bij gebrek aan belangstelling deze op te heffen.

De voorzitter sluit de vergadering en spreekt de hoop uit, dat in het komende jaar enkele zaken, die van actueel belang zijn voor de verhouding Indië—Nederland, zooals: de bestuurshervorming, poenale sanctie, enz. voor onze afdeeling behandeld zullen worden.

De Indische Legerfilm.

Na korte pauze hield de overste Barendsen, commandant der Kol. Reserve eene inleiding tot de Indische Legerfilm.

Spreker gaf een korte uiteenzetting van de taak, die het leger in Indië te vervullen heeft. De film, die reeds op verschillende plaatsen in ons land is afgedraaid heeft tot doel belangstelling op te wekken voor het Ned. Indische leger.

De voorzitter dankte den heer Barendsen voor het gesprokene en bracht naar voren hetgeen de toenmalige Luitenant Barendsen op de kleine Soenda-eilanden (Flores) heeft gedaan in het belang van de pacificatie.

Een hartelijk applaus onderstreepte de woorden van den voorzitter.

De film werd nu afgedraaid in de groote zaal van den schouwburg. Na een hulde aan de Koningin en aan de nagedachtenis van generaal Van Heutsz, werd in beeld gebracht het leven van een jongeman, die zich bij de koloniale reserve aanmeldt en na zesjarig verblijf in Indië met verlof terugkomt als onderofficier en gelukkig huisvader.

Een dankbaar applaus aan het einde van de voorstelling bewees, dat de film met belangstelling was gevolgd.

De 2e secretaris,
E. VERWEIJ MEJAN.

Afdeeling Rotterdam.

De koloniale politiek van Nederland in de 19e eeuw.

In de serie lezingen over Nederlandsch-Indië in verleden en heden, belegd door de afdeeling Rotterdam van het Alg. Ned. Verbond; het Kon. Ned. Aardr. Genootschap; Nederlandsch Fabrikaat; Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel; de Kon. Ned. Ver. Onze Vloot en *de Vereeniging Oost en West,* heeft op 6 Febr. prof. dr. Z. W. Sneller gesproken over: De koloniale politiek van Nederland in de 19e eeuw. Een uitvoerig verslag van deze lezing treft men o.m. aan in de „Nw. Rott. Crt." van 7 Febr. j.l. Ochtendblad B.

De heer W. A. Engelbrecht heeft den spreker dank gebracht voor zijn interessante lezing en hem tevens bedankt — prof. Sneller is voorzitter van de afd. van het Alg. Ned. Verbond — voor zijn initiatief, dat tot deze serie belangrijke lezingen heeft geleid, die de belangstelling voor Indië en het koloniale vraagstuk zeer hebben versterkt.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Complete Jaargangen.

Complete Jaargangen 1930 K.W. ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag.

VAN DE REDACTIE.

Luchtmail voor Indië.

Met het vliegtuig, dat 5 Februari j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 25 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 192 K.G. 700 G. bruto en 177 K.G. 110 G. netto.

De zending bevatte 12262 brieven beneden 5 gram; 151 briefkaarten en postwissels; 7346 stukken zwaarder dan 5 gram; 825 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 20584 stuks.

Uitzending voor 's lands dienst in Nederl.-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;

b. leerkracht bij het middelbaar onderwijs;

1. Nederlandsche taal (doctoraal examen of middelbare akte);

2. aardrijkskunde en geschiedenis (beide middelbare akten vereischt);

c. leeraar bij het technisch onderwijs, in het bezit van de akte Mg;

d. houtvester bij den Dienst van het Boschwezen (in het bezit van het diploma landbouwkundig ingenieur K.B.);

e. predikant bij de Protestantsche Kerken;

f. gegradueerd adjunct-accountant bij den Belastings-Accountantsdienst;

g. adjunct-accountant 1ste klasse bij den Belastings-Accountantsdienst (ervaring vereischt).

Zij, die voor uitzending voor een dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afdeeling B, Eerste Bureau.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,

Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam.

	2 Febr. 1931	4 Febr. 1931
Aandeelen Koloniale Bank	139½	148
„ Ned. Ind. Handelsbank	127	134½
Cert. aand. Ned. Handel Mij.	144¼	146¼
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	96¼	106
„ Kon. Petroleum Mij.	300	307
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	103⅜	107
„ Ned. Ind. Suiker Unie	163	170½
„ Ned. Scheepvaart Unie	139	144
„ Handelsverg. A'dam	362	377
„ Deli Batavia Mij.	256	272¼
„ Deli Maatschappij	258½	263¾
„ Senembah Mij.	290	315
„ Deli Spoor	149	150
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	162¾	164
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	228½	227
Cert. aand. Margarine Unie	196⅜	201½

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	12.10 11/16
New York Cable	2.49 15/16
Berlijn	59.19½
Parijs	9.76½
Brussel (Belga)	34.76
Zurich	48.10
Weenen	35.00

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

A. A. van der Linden, hoofdonderwijzer o. l. o., Kasteelweg 54, Eindhoven; A. A. Weijers, hoofdonderwijzer o. l. o., Meervlietstraat 71, Velsen; mr. F. A. Gerbens, rechterlijk ambtenaar, Zeeburgerdijk 236, Amsterdam-O.; mr. K. L. H. M. van der Vijver, rechterlijk ambtenaar, Stationsweg 8, Oosterbeek; E. J. Pieters, leeraar bij het Openbaar Middelbaar Onderwijs, Laan van Eik en Duinen 180, Den Haag; J. M. G. Notermans, leeraar bij het openb. Middelb. onderwijs, Victor de Stuersstraat 26, Maastricht; W. H. Brouwer, leeraar bij het openb. Middelb. onderwijs, Zeestraat 45, Beverwijk.

Mr. J. H. Hooft, rechterlijk ambt., Schietbaanlaan 44, Rotterdam; ir. J. H. A. Ferguson, hout-

vester bij den dienst van het Boschwezen, Englaan 12, Wageningen.

Voor den dienst in Curaçao zijn bestemd:

N. Einhaus, agent van politie, 1e kl., Mariottestraat 92, De Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

G. Krol, onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Dijkstraat 52, Appingedam; J. H. Koster, controleur 2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Kuipersdijk 66, Enkhuizen; mr. M. Dirkzwager, tijd. wd. inspecteur van Financiën, Sweerslaan 13, Bilthoven.

F. J. M. van der Hout, onderw. bij de Europ. Ambachtsschool te Batavia, p.a. Ned. Indische Escompto Mij., Den Haag; H. E. van den Horn, onderwijzer 1e kl. bij het W.L.O., Hembrugstraat 46, Amsterdam; A. Tuyter, gouvernementsarts bij den dienst der Volksgezondheid, Wilhelminalaan 8, De Bilt; G. E. E. W. Lowensteyn, ambt. 2e kl. bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Acc., Wilhelminapark 19, Haarlem; mevr. E. Brouwer, hoofdtelefoniste bij den P. T. T.-dienst, Bergschelaan 116A, Rotterdam.

ADRESVERANDERINGEN.

W. H. Driessen, ambt. 1e kl. b.d. dienst der I. U. en Acc., van Lootsstr. 49, 's-Gravenhage; L. H. Selleger, Bibliothecaris b.h. Dpt. v. L. N. en H., p.a. Mme. Stutterheim, 14 Boulev. des Philosophes, Genève; E. F. v. d. Hout, Gedipl. Techn. ambt. 2e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Azaleastraat 67, 's-Gravenhage; T. M. van Asrem, techn. ambt. 3e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Copernicusstraat 43, Den Haag; D. Ch. R. U. van Raalten, Onderw. 3e kl. b.h. O. W. L.O., 2e van Blankenburgstr. 99, 's-Gravenhage; W. E. van Put, Telefoonambt. b.d. P.T.T.-dienst, 2e Sweelinckstraat 173, 's-Gravenhage; A. Luiting, Opziener-seiner b.h. Marine Etabl. te Soerbaja, Romb. Hoogerbeetsstr. 21, Amsterdam-W.; J. P. G. Schmitz, 1e Luit. der Art., Koppellaan 18, Bilthoven; Mej. L. Leyder Havenstroom, onderwijzeres 3e kl. b.h. O.W.L.O., Buys Ballotstraat 16, 's-Gravenhage; P. Geersen, 1e Luit. der Inf., Azaleastr. 30, 's-Gravenhage; L. H. P. C. D. Engles, Luit.-Kol. der Inf., Laan van Meerdervoort 223, 's-Gravenhage; Mej. L. O. Selleger, 1e comm. b.d. Afd. Handel v.h. Dep. v. L. N. en H., 14 Boulevard des Philosophes, Genève; J. K. van der Meer, leeraar b.d. Koning Willem III-school te Weltevreden, Silvoldscheweg, Terborg; L. J. C. Beukers, Tijd. Fgd. Hoofd v. d. adm. b.d. dienst v. Waterkracht en Electriciteit, Villa Stefan, Anbau; Dr. S. Dragten, Off. v. Gez. 2e kl., Rathenowerstraat 64, Berlijn N.W. 21; Tj. L. Lans, Hoofdcomm. b.h. Parket v. d. Procureur-Gen. b.h. Hooggerechtshof, Amaliastraat 14hs., Amsterdam-W.; J. L. J. Beck, Techn. Ambt., 2e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Fahrenheitstr. 715, 's-Gravenhage; Mej. D. I. D. de Lange, Onderwijzeres b.h. O.W.L.O., 's-Gravenhage, van Swietenstraat 59; E. Emor, opzichter b.d. Waterstaat en B.O.W., Prins Hendrikstraat 70, 's-Gravenhage; H. J. Brink, Onderwijzer 1e kl. b.h. O.W.L.O., Overtoom 85 boven, Amsterdam-W.; Mevr. Ch. E. Bree, geb. Doup, comm. b.d. S.S., Oldenzaalschestraat 3a, 137, Lonneker; A. C. Motta, tijd. wnd. telegraafcontroleur b.d. S.S., Beukstraat 83, 's-Gravenhage; H. L. Scheurer, Kap. der Art., Amberboomstraat 18, 's-Gravenhage; Mr. H. A. L. ten Rolder, ambt. ter besch. van den Hoofdinspect. van Fin., Roel. Hartplein 4, Amsterdam-Z.; G. van Doorn, onderwijzer 1e kl. b.h. O.W.L.O. Julianalaan 273, Bilthoven; Mej. J. A. A. Polak, Hoofdtelefoniste 1e kl. b.h. Telef.kant. te Weltevreden, Hanenburglaan 14, 's-Gravenhage.

Mutatiestaat van 4 tot 11 Februari '31

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
Mevrouw G. M. J. C. Geelen—de Rijk, Nijmegen, Heijdenrijckstraat 78.	den heer J. G. Lutz te Nijmegen.
Mejuffrouw J. E. van Marion, Oud-Onderwijzeres N.-I., Nijmegen, Groenestraat 56.	den heer E. C. Verweij Mejan te Nijmegen.
Uijttenboogaart, Nijmegen, Slichtenhorststraat 41.	Eigen aanmelding.
Dr. H. 't Hoen, Utrecht, Stadhouderslaan 70.	Penningmeester Afd. Utrecht.
Prof. Dr. Suyling, Huis-ter-Heide, Amersfoortsche Weg.	Secretaresse Afd. Utrecht.
A. Wit, Breda, Baronielaan 170.	Secretaris Afd. Breda.
J. Boterweg, Groningen, Groote Markt 33.	den heer P. J. Hommes te Groningen.
W. Relijveld, Deventer, Radstakeweg 58.	den heer Dr. H. H. Zeylstra Fzn. te Deventer.
D. van den Hurk, Apeldoorn, Het Loo, Koningsstraat 2.	den heer H. A. Schoonhoven te Apeldoorn.
W. van Nassau, Oud-Havenmeester N.-I., Voorburg, Oosteinde 211.	den heer W. F. J. Kroon te Den Haag.
Mr. J. J. van Tiel, President R. v. J., te Padang, Den Haag, Mauritskade 73.	Secretaris Afd. Den Haag.
D. Langenbach, Den Haag, Ampèrestraat 68.	den heer J. de Clercq Zubli te Den Haag.
R. F. Terkers, Employé C.S.M., Curaçao, Emmastad.	Dr. H. Polvliet te Willemstad.
Dr. C. W. Naar, Arts B.G.D., Paramaribo, Princessestraat.	
H. E. Aletrino, Paramaribo, Keizerstraat 31.	
Mejuffrouw M. Lefèvre, Onderwijzeres, Paramaribo, Keizerstraat.	
Mejuffrouw J. M. Essed, Onderwijzeres, Paramaribo, Burenstraat 1.	
Mejuffrouw H. Engelbrecht, medisch studente, Paramaribo, Steenbakkerijstraat.	
E. A. Zschusschen, Hoofdcommies Immigratie Departement, Paramaribo, Keizerstraat 99.	Het afdeelingsbestuur van de afdeeling Suriname.
James Douglas, Secretaris bij het District-Bestuur, Paramaribo, Heerenstraat.	
J. L. Robles de Medina, Politiecommandant te Lelydorp.	
A. F. W. Kampens, Betaalmeester O. W. & V. Paramaribo, Klipsteenstraat 4.	
M. A. Jabbar, Tolk in de Hindoestan talen, Paramaribo, Station Combé.	
Mevrouw C. J. L. Hoogkamer, Hoofd v. d. Neutrale Holl.-Jav. Meisjesschool te Djokjakarta, Spoorboulevard 2.	
Mr. C. W. A. Abbenhuis, Directeur van de Bestuursschool te Batavia—Centrum, Kebon Sirih 6.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" te Malang.
J. J. de Vos tot Nederveen Cappel te Buitenzorg.	

Nieuwe Begunstigster:	**Voorgesteld door:**
Mevr. M. Ter Haar, Utrecht, Stadhouderslaan 44.	Mevrouw v. d. Sande te Utrecht.

Rectificaties: Mevrouw H. S. Kock—Waworoentoe, Amsterdam, Vossiusstraat 18. — en Wüthruch, Haarlem, Zijlweg 133.
A. H. M. X. Trousselot, Directeur N.V. Heringa — Francis Twiss, Wageningen, Markstraat 29.
Mevrouw Ph. F. G. Nolte, Willemstad, Postbox 133.

Afschrijvingen:

J. Drijvers, Jur. litt. stud., Leiden, de Ridderstraat 8.
G. Benink, Den Haag, van Aerssenstraat 138.

Adresveranderingen:

G. A. D. van der Cappellen, van: Utrecht, F. C. Donderstraat 45bis, naar: Haarlem, Leidsche Vaart 108. f 5.—.
K. F. Aronds, oud O.-I. Ambtenaar, van: Apeldoorn, naar: Deventer, IJselstraat 2. f 5.—.
Dr. P. K. Drossaart Lulofs, Amersfoort, van: Kl. Nachtegaalstraat 30 naar: Prinses Marialaan 25.
Dr. L. Adam, Ass.-Resident, van: Djokjakarta naar: Amersfoort, Julianalaan 8. f 5.—.
J. Boon Jr., Indol. Stud., van: Bussum, Gooilaan 11 naar: Den Haag, Paul Gabriëlstraat 20. f 2.50.
Alb. Muller, Oud-Gezagvoerder K.P.M., van: Apeldoorn, naar: Den Haag, Rozenstraat 79. f 5.—.
W. F. Dracht, Algemeen Ontvanger m. v. Den Haag, van: Hugo de Grootstr. 8 naar: Beukstraat 23.
R. de Rooy, van: Willemstad naar: Paramaribo, p.a. Comp. Française des Cables télégraphiques. f 5.—.
H. J. Roefstra, van: Willemstad naar: Caracas p.a. The Caribbean Petr. Comp. (Blijft tot de afdeeling Curaçao behooren).
P. J. Heesterman, controleur 1e kl. B.B. van: Kendangan naar: Martapoera.
Mr. H. G. Verhoeff, thans: Adj. Referendaris Dep. B.B. van: Pekalongan naar: Batavia—Centrum, Tandjoenglaan 35.
G. J. Berenschot, thans: Luitenant-Kolonel der Inf. te Tjimahi.
W. Ch. Hardeman, thans: Lid van den Raad van Indië, te Batavia-Centrum.
Douairière Jhr. M. U. Ploos van Amstel—v. d. Gaag, thans te Soerabaja, Sumatrastraat 58.
W. A. Berkholst, oud Ass.-Resident, thans te Lawang, Kalisarak 89.
G. Boswinkel, Directeur v. d. Instelling tot bevordering van de kennis van Inlandsche Talen, thans te Batavia-Centrum, Salembalaan 8.
J. R. de Jong Luneau, thans te Glenmore, p.a. onderng. „Trebla Sala".
H. van der Mooren, Majoor Inf., thans te Soemenep (Madoera).
A. C. Overgauw, 1ste Werktuigkundige Gouv.-Marine, thans te Batavia-Centrum, Tjiliwoenglaan 2.